

ژوند او ډیریا

د علماؤ او پوهانو په ویناوو کې

راتولونه او ژباړه | **اندیال سایې**

www.larkhud.com

پریا او ژوند

د علماؤ او پوهانو په ویناوو کې

لومړۍ ټوک

راټولونه او ژباړه:

انډیال ساپی

کال ۲۰۲۰/۰۵/۲۸م

يادونه:

په ټولنيزو رسنيو کې د اسلامي لارښود سايت د نوم په يادونې سره هر چاته د کتاب نشرولو اجازه ده، خو په کتاب کې بدلون او تغير راوستل او يا په خپل نوم د خپلې لوگو سره خپرول اخلاقي جرم دي، بايد ډډه ترې وشي.

په درنښت

د اسلامي لارښود سايت اداره

د چاپونې ټولې رېښتې د ژباړن سره خوندي دي

د کتاب ځانگړنې

د کتاب نوم: بریا او ژوند د علماوو او پوهانو په ویناوو کې

راتولونه او ژباړه: انډیال ساپی

کمپوز: ژباړن

چاپ کال: ۲۰۲۰م

چاپ شمېر: ناچاپ

خپرندوی: اسلامي لارښود سایټ

هیواد والو د دیني پوهاوی باورې سرچینه

www.larkhud.com

سریزه

د بریا او ژوند کتاب عبارت دی له هغه نقل شویو ټولگتو ویناوو، د لنډو او تاثیر ناکو کلمو څخه چې په یوه کلکه رایه او سمه پرېکړه مشتملې دي، چې د تجربې، زیرکتیا کارونو د پوهاوی او جریانه زېږدېدلې دي.

د پند، حکمت او غوره ویناوې په غالبه توګه له عقلمند او پوهه انسان څخه صادرېږي چې تجربو زیرک کړی وي او د مېړانې نښه یې پرې لګولې وي.

حکمتونه او غوره ویناوې په بشري نفسونو غښتلی تاثیر لري، انسان فضیلت او غوره والي ته هڅوي او د هغه نښې ورته ښکاره کوي، د هغې ترلاسه کولو ته یې رابولي او په خپلولو کې یې ورسره مرسته کوي.

دا ځکه چې غوره ویناوې د عقل زېږنده، د تجربې ثمره او د فکر نچور دی.

مونږ ته د صحابو، تابعینو، علماوو، دین د امامانو او مخکنیو پوهانو څخه ډېرې ټولګټې ویناوې او ګټور وصیتونه راپاتې دي چې د ټولنې په اصلاح، سمون، هوساینه، سرلورې او ژوند د چارو په بریالیتوب کې له مونږ سره مرسته کوي، او راته د یو روښانه او روڼ راتلونکي په لور د مثال په څیر لار ښايي، چې د ټولو راتلولو ناشوني کار دی خو مونږ هڅه کوو ترڅو پدې ټولګه کې ترې د خپل توان په اندزه ځینې نمونې ذکر کړو. په پای کې د الله جل جلاله څخه سوال کوم چې دغه کوچنی عمل د لیکوال او لوستونکو د ثواب سبب وګرځوي.

انډیال ساپی

اسلامي پوهنتون مدینه منوره

۲۰۱۸/۳/۳۰ م

بریا او ژوند

د شخصیت لوړونې، بریا، هوساینې او ژوند دیلا بیلو اړخونو د سمون او اصلاح په اړه د سلفو او معاصرو علماوو او پوهانو په اړه ګټورې ویناوې:

د انسان شرایط:

هغه د داخل پورې تړاو لري،
که ته یې د داخل په پېژندلو نشې توانیدلای،
نو په نیک ګمان یې،
درناوي وکړه!

رښتني ویاړ:

دا ویاړ نه دی چې ځواکمن راوپرځوي، بلکې ویاړ دا دی چې له کمزوري سره انصاف وکړي.

د عقل ارزښت:

هر څه چې ډېر شي ارزښت کموي، له عقل څخه پرته چې هر
څومره ډېر پري هغومره يې ارزښت لوړ پري.

څنگه خپل وخت تنظيم کړو؟

- د لومړيتوبونو ترتيبول.
- له لټې او نن سبا ډډه کول.
- د ثابتو کارونو لپاره وخت ټاکل لکه: خوب، خوراک،
لیدنې او داسې نور...
- له ټولو هغه کارونو ډډه کول چې وخت د ضايع کيدو لامل
گرځي.
- ځان په جدیت، فعالیت، ترتيب، په نیکو او گټورو کارونو
اموخته کول.
- وخت نه د گټې اخستني په اړه د مخکنیو نیکانو کیسې
لوستل.

مشکلات مو باید اړیکو دپریکون لامل نشي:

کله چې مو نوکان لوېږي باید نوکان پریکړو نه خپلې گوټې، کله چې مو مشکلات زیاتېږي باید خپلې ستونزې او مشکلات حل او ختم کړو نه خپلې اړیکې.

ځان د نورو په ځای گڼل:

دخلکو په اړه هغه څه مه وایه چې د ځان په اړه یې ویل بد گڼي.

دردونکی حقیقت:

که چېرته مونږ پوهیدلی، چې په غیاب کې (پشي شاه) زمونږ اړه څه ویل کېږي، نو د ډیرو خلکو په منځ کې به مو موسکا نه وی کړي.

د بدلون اهم لاملونه:

پنځه شیان که چېرته بدلون ومومي نو لامله یې انسان هم بدلېږي:

- قناعتونه.
- پاملرنې.
- وړتیاوې.
- اړیکې.
- رهبر او لارښود.

څلور شیان درته بریا تضمینوي:

- تر ټولو زیات کار کول.
- تر ټولو زیاته پوهه او علم تر لاسه کول.
- تر ټولو زیاتې اړیکې پالل.
- تر ټولو ښه اخلاق کول.

دری شیان مه پرېږده چې ستا د ژوند پرېکړه وکړي:

- بدې خاطرې.
- خلک.
- مال.

د دریو جملو په اړه ځان ناخبره کړه:

- ما اوریدلي.
- خلکو ویلي.
- خلک به وايي.

د خپل ځان په اړه دری شیان مه منه:

- نور درته قناعت درکړي چې ته له هغوی ټیټ یې.
- خپله دا عقیده لرل چې ته له هغوی کم یې.
- په نورو باندې د لوړوالي په توان دې شک وکړي.

~~~~~

وخت او شپې ورځې دې وړاندې دوه انتخابه ېږدي:

- یا به د نورو لپاره قدوه گرځي.
- او یا هم عبرت.

د ځان لپاره مناسب انتخاب وټاکه!.

*****

درې خبرې باید د هر چا په ذهن کې ځای ولري:

- له مرګ څخه خلاصی نشته.
- په دنیا کې آرامي او راحت نشته.
- او د خلکو له خبرو سلامتیا نشته.

*****

د نورو ژبې چوپ نه پاتې کېږي:

د خلکو خبرې د خاورو په څېر دي، که په هوا کې وانلوځي،
نو د قدمونو لاندې کېږي.

سالر اوسه د خلکو ژبې چوپ نه پاتې کېږي.

*****

نورو ته احترام لرل:

نورو ته احترام او درناوی درلودل هغوي ته ستا د اړتیا په معنی نه دي، بلکې دا ستا اخلاق دي که څه هم هغوي یې وړ نه وي. ستا ارزښت ستا په اخلاقو پورې تړلی دي.

*****

په الله جل جلاله باور درلودل:

که په ژوند کې هر څه د لاسه ورکړئ، خو هېڅکله په الله جل جلاله باندې خپل باور له لاسه مه ورکوئ.

*****

دوه شیان انسان نړوي:

- د تېر وخت په اړه فکر کول.
- او دنورو په کړنو ځان مشغولول.

*****

یوازې خبرې پوره نه دي:

زما له ناوره اخلاقو شکایت مه کوه!
بلکې ماته په خپل ځان کې وښايه، چې باید ښه اخلاق څرنگه وي.

*****

له دریو کړنو څخه ځان وساته:

- د خوښۍ پر وخت ژمنه کول.
- د غوسې پر وخت ځواب ورکول.
- او د غم پر وخت پرېکړه کول.

*****

دري شيان بېرته نه راستنېږي:

- له خولې وتلې خبره.
- له ليندې وتلې غشي.
- او تېر شوی وخت.

*****

څلور شیان مو څلورو ته د رسیدو لامل ګرځي:

- چوپتیا مو سلامتیا ته رسوي.
- نیکي او ښیګړه مو عزت او درناوی ته رسوي.
- سخا مو سرلوری ته رسوي.
- شکر ویستل مو د نعمتونو زیاتوالي ته رسوي.

*****

له ما وپوښته:

که غواړې چې زما شخصیت معلوم کړې نو له ما پوښتنه وکړه یا
راسره ملتیا وکړه، که دا دې له وسه پوره نه وي،
نو زما په اړه له بل چا پوښته، ځکه زموږ ټولنه له کینه ګرو او
نفاق اچوونکو ډکه ده.

*****

وهم او حقیقت:

له وهمي او خیالي مانیو څخه د حقیقت جونګړه ډېره غوره ده

*****

په اړه یې اندېښنه مه کوه :

که څوک تاته رد بد وایي ستا د رسوایي او زیان هڅه کوي،
دا معنی نه ده چې ته یې د زړه په ترلاسه کولو کې پاتې راغلی یې
بلکې تا یې له خپلې ناوړې څیرې پرده پورته کړه.

*****

د فکر زاویه:

هر شخص د خپل فکر او پاملرنې له زاویې د نورو کړنې څاري،

- د چا غیبت مه کوئ.
- د چا سپکاوی مه کوئ
- پر چا ظلم مه کوئ
- او مه د چا په نیتونو او خاطرو کې ورننوخئ.

*****

دردونکی حقیقت:

فرضا : که همدا اوس درته ژمینه مساعده شي، چې دخپل ځان په
اړه پشې شاه کیدونکي خبرې واورې،
نو له هغې چا به درته سخته صدمه ورسې چې مخامخ درته خندا
کوي.

*****

د سپکو ځان وساته:

څوک چې دې درناوی وکړي ته یې هم درناوی وکړه،
څوک چې دې سپک وگڼي نو د هغه نه په لرېوالي او ډډه کولو د
ځان درناوی وکړه.

*****

د ځان درناوی:

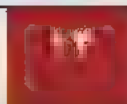
د خپل ځان د درناوي یو ډول دا دی چې له هغه اشخاصو جلا شي
چې ستا قدر او اهمیت نه پېژني.

*****

د قناعت عینکې:

قناعت هغه عینکې دي چې په سترگو یې کړې نو ژوند درته ښکلی
ښکاري، خو که د سترگو دې لېرې کړي نو سترگې دې بیا په هېڅ
شي نه مېرېږي.

*****

چوپتیا:

په سختو حالتو کې د جنجال او جگړې پر ځای چوپتیا درناوی او احترام زیږوي، ځکه جنجال د کینې او نفرت لامل ګرځي.

****

د عقل وړوکوالی:

عقلونه هله کوچني شي، چې د نورو په عقلونو مشغول شي، او بیا بېرته هله لوړ شي چې کله یې ترکیز او پاملرنه خپل ځان ته شي.

*****

یواځیتوب:

یواځې خوښ ښه یې له دینه چې ترڅنګ دې زر منافقین شتون ولري.

*****

بشریت د عقلونو ډولونه:

د انسانانو عقلونه په درې ډوله دي:

- لوړ عقلونه چې له افکارو او نوښتونو څخه بحث کوي.
- متوسط او درمیانه عقلونه چې له پېښو څخه بحث کوي.
- ټیټ او کمزوري عقلونه چې د خلکو په اړه خبرې کوي.

ستا عقل له کوم یو څخه دی؟

*****

پیاوړی عزم:

د حق په لاره کې یواځې پاتې شه، خو د باطل د لارې سر لښکری
مه جوړیږه.

*****

مه خفه کړه:

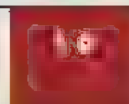
مه خفه کړه که یو څوک ستا قدر او احترام نه کوي، ځکه دا
د انسانانو طبیعت دی چې تر هغې د نعمت ارزښت نشي پېژندلای
تر څو چې له منځه ولاړ شي.

*****

غربت:

په غربت او بیوزلی کې تر ټولو غوره دا ده، چې مصلحت له
ملګرو دی لېري ساتي.

*****

اړتیا:

اړتیا سپین بیری هم ټوپ وهنې ته اړ کوي.

*****

عقل:

یوازې دا پوره نه ده چې ته ښه او پیاوړی عقل ولري، بلکې مهمه او لازمه دا ده چې ته یې ښه او پر ځای استعمال وکړې.

*****

تل خیرخواه اوسه:

ځکه:

- د نورو سوکالي ستا خوښي له منځه نه وړي.
  - د نورو شتمني او مال ستا رزق نه کموي.
  - د نورو روغتیا او سلامتیا ستا صحت ته زیان نه رسوي.
- تل پاک نفسه او خیرخوا اوسه، د نورو لپاره هغه څه خوښ کړه چې د ځان لپاره یې خوښوي.

*****

شخصي ژوند د تنظیمونې شپږ ګونې قواعد:

- له استعمال وروسته ټول شيان خپل ځای ته ورسوه.
- له استعمال وروسته ټول خلاص کړي شيان قلف کړه.
- غورځیدلی شيان خپل ځای ته اوچت کړه.
- ویستلې جامې (کالی) خپل ځایو ته راځوړندي کړه.
- کوم شيان چې رغونې ته اړتیا لري هغه وروغوه.
- د اړتیا وړ شيان له ځان سره یاداشت کړه.

*****

باید پر یو بل رحم وکړو:

که چېرته انسانانو د زړونو لیدل ممکن وي، نو د هر زړه دردونکې کیسې به مو لوستي وی، راځئ چې په یو بل رحم وکړو،
ښایي الله جل جلاله پر مونږ رحم وکړي.

*****

اعتذار:

که چېرې ستا په نفس د عذر وړاندې کول سخت وي، نو په یاد ولره چې د نورو نفسونو ته ستا د ناوړه کړنو زغمل سخت دي.

*****

ستا ارزښت په تا پورې تړلی دی:

په دې تمه خلکو ته په ځان ښوونه ژوند مه تیروه چې څوک دې
خوښ کړي، ستا ارزښت په نورو کې نه دی، بلکې ستا په داخل
پورې تړلی دی.

*****

په ځان باور کول:

په ځان باور دا عقیده لرل نه دي چې ټول خلک دې تا خوښ
کړي، بلکې دا عقیده لرل دی چې د خلکو خوښي او نا خوښي ستا
په شخصیت اغیز ونه کړي.

*****

د هېڅ چا سپکاوی مه کوه:

مرغان میږیان خوري خو چې کله مړه شي بیا یې میږیان په
خوراک پیل کوي، حالات بدلېږي....
د هېڅ چا سپکاوی مه کوه، که ته نن ځواکمن یې نو په یاد ولره
چې زمانه له تا ډېره ځواکمنه ده.

*****

د غږ لوړول سریتوب نه دی:

که چېرته غږ لوړول سریتوب وی،
نو سږي به په سریتوب او نرتوب کې د ټولو مخکښان او سرداران
ول.

*****

له ځانه پیل وکړه!

ددې پر ځای چې دفتوی پر کرسی ناست او پر نورو تور پورې
کوي، لومړی خپل ځان د اصلاح هڅه پیل کړه.

*****

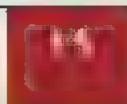
له ځان وروسته گناه مه پرېږده:

نیکمرغه هغه دی،
چې له مړینې سره سم یې گناهونه هم مړه شي.

*****

د نورو پرده ساتل:

که غواړې چې دالله تعالی له لورې په پرده کې پاتې شي،
نو هغه د هېڅ یو بنده بې پرده کي مه کوه.

*****

صبر:

د صبر په اموخت سره د ژوند نیمې ستونزې راکمېږي.

*****

له نورو سره ښېگڼه کول:

داسې د لاندې او د ځمکې پر سر په هرځای کې له هر چا سره
ښېگڼه او نیکي وکړه، ځکه ته نه پوهیږې چې کله او چېرته به
یې بدله مومي؟!

*****

د نیکانو بدي بیانول:

د انسان لپاره داشر پوره دی چې نیک عمله او صالحه نه وي،
خو د نیکانو په اړه بد وایي!

*****

له وینا سره باید کړنه مل وي:

د ښې وینا سره دې عمل هم ښه کړه، تر څو ښه وینا او ښه عمل سره
یو ځای شي او ښه پایله ولري.

*****

قناعت او رضایت:

څوک چې دنیا کې په لږه رضایت او قناعت وکړي، ټولې ستونزې به ورته اسانه شي.

*****

ستونزمنه ده:

دا لازمه نده چې دځان لپاره په هر زړه کې ځای پیدا کړي،
ځکه د خلکو زړونو تنگ شوي،
بلکې یوازې دا پوره ده چې ددوی په نفسونو کې دخپل احترام
د راتوکولو کوښښ وکړي.

*****

د خوښۍ او کرکې لامل:

څوک چې دې دکومو خوښو لامله خوښوي، دهغې د نشتون
لامله درڅخه کرکه هم کوي.

*****

د رسنيو سره په تعامل کې احتياط:

د ناسمه خوړو په خوراک سره صحت خرابېږي، خو د بې لارې او فاسده کتاب په لوستولو سره عقل فاسدېږي.
(څيرکه اوسئ چې رسنۍ مو په عقل لوبې ونه کړي).

*****

ورځنۍ حقيقت:

مونږ ځينې داسې اشخاص له لاسه ورکوو ،
چې مړه نه وي مگر په هغوی کې هغه صفات او خويونه مړه شوي وي چې مونږ به يې لامله خوښول.

*****

يو سپين ږيري راته وويل:

يو وخت زه او صحت دواړه دمال په لټه کې وو، خونن زه او مال دواړه دصحت په لټه کې يو!

*****

موبايل:

دې د دعوت منبر کړه، نه د گناهونو هديره.

*****

جعلی دوستانه:

کوټه او جعلی ملگری د سیورې په څېر دی،
کله چې زه په لمر کې یم له ما وړاندې روان وي، او کله چې تور تم
ته شم بیا مې له مخې ورک شي.

*****

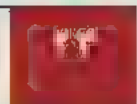
له حکمت ډکې خبرې:

- دري ډوله خلک پخپل ژوند کې مه هیروه:
- څوک چې درسره په سخت او مشکل وخت کې مرسته وکړه.
  - څوک چې دې په سخت او مشکل حالات کې یواځې پرېږدی.
  - څوک چې درته ستونزې او مشکلات پیدا کړي.

*****

گټور نصیحت:

که غواړئ چې په هېڅ کار ښېمېانه نشئ، نو هر کار د الله جل
جلاله درضا لپاره وکړئ.

*****

انسان او مړست:

حيوان هغه وخت خطرناک وي کله چې وېری وي، خو انسان بیا هله خطرناک او ضرري شي چې کله په خپته موړ شي.

*****

د دوستانو غډاري:

ځينې خلکو ماته داسې تجربه پریخوډه، چې د هغه نه په زده کړه زه کولای شم چې څرنگه د هغوی په څېر له نورو خلکو په راتلونکي کې ځان وساتم.

*****

د الفاظو په سمه توګه استعمال:

خبرې او ویناوې کیلیانو ته ورته دي، که په سمه توګه یې استعمال وکړئ، نو د ډېرو خلاصی خولې به پرې بندې کړئ، او د ډېرو بند زړونو به پرې خلاص کړئ.

*****

د زړونو قرلاسه کول:

که غواړئ چې دنورو په زړونو کې احترام پیدا کړئ،

نو دخپلې وینا او اسلوب معیار لوړ کړئ نه دا چې په خلکو خپل
غږ لوړ کړي.

(ځکه باران گلونه رازرغونوي نه برښنا)

*****

اخلاق:

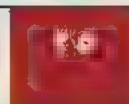
اخلاق د دوکان په څېر دي،
چې قفل یې ژبه ده، کله چې قفل خلاص شي نو معلومه شي چې په
دوکان کې سره زر دي او که سکاره.

*****

د الله جل جلاله په پریکړه رضایت:

هغه څه بد مه ګڼه چې الله تعالی ستا لپاره غوره کړي دي،
ځکه کله د الله جل جلاله په غوروالي او انتخاب کې لوی
مصلحت پروت وي، چې ته پرې نه پوهیږي.

*****

د پند خبره:

له یوې ونې څخه یو ملیون د اور بلونې کړکې جوړېږي، خو دغه یو کړکې کولای شي چې ملیون ونې وسوځوي.
له دې امله په خپل ژوند کې یو منفې کړنه هم مه پرېږده چې ستا ملیون مثبتې کړنې له منځه یوسي.

*****

د درد احساس:

هغه څوک چې درد او تکلیف پېژني، تل به یې په سختیو او مصبتونو کې دنورو ترڅنګ ولاړ ویني.

*****

راتلونکي ته تغیر ورکړئ:

که دا امکان نه لري چې شاه ته ولاړ شئ او پیل ته تغیر ورکړئ، خو دا امکان لري چې له خپل ځایه پیل وکړئ او خپل راتلونکي تغیر کړئ.

*****

رښتیا او دروغ:

په دې خاطر دروغ مه وایه، چې خلک را جذب او تا خوښ کړي،

او له رښتیاو مه ویرېږه که څه هم خلک له تا لېري کوي،
ځکه دخپل ځان او نورو سره رښتنولي یو ستر هدف دی.

*****

بد گمانی:

په ټولنه کې یوه بشري کړۍ داسې ده، چې خلکو ته یوازې
د نیمگړتیا په نظر گوري،
خو خپلو ځانونو ته بیا دکمال په نظر گوري.

*****

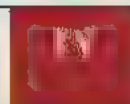
منفي کړنه:

زمونږ ټولنه دسترگو پر ځای په غوږونو لیدل کوي.

*****

رښتني نیمگړتیا:

دا عیب نه دی چې یو څوک دې له تا څخه غوره وي،
بلکې عیب دا دی چې ته دنورو په وړاندې هغه د سمعت (حیثیت
(خرابولو هڅه کوی،
دا ځکه چې ته نه شي کولای چې د هغه په څېر ځان جوړ کړي.

*****

چغلي:

که غواړې وپېژنې چې خلک ستا په غیاب کې ستا په اړه څه وایي،
نو هغوی ته غوږ شه...!
چې ستا په حضور کې د نورو په هکله څرنګه خبرې کوي.

*****

هدف باید واضح وي:

ځکه دکامیابی په وړاندې ستر خنډ دموخو ناڅرګندتیا ده.

*****

چاپلوسي:

ځینې اشخاص تاته مخلص نه وي،
یوازې خپلو ګټو دې ته اړ کړي وي چې تاته اخلاص وښايي،
کله چې یې پر تا پوری تړلې ګټې تغیر شي، نو اخلاص یې هم
ورسره تغیر وکړي.

*****

د دنیا ازموینه:

مونږ تل په دنیا کې په ازموینه کې یو،
هره شپه کیدای شي له مونږ څخه د امتحان پاڼه واخستل شي او
هغه ځانګړی وخت پای ته ورسې چې دالله جل جلاله له لورې
ټاکل شوي،
نو....

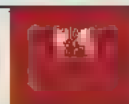
خپلو پاڼو ته پاملرنه وکړئ او د نورو پاڼو ته له کتو تېر شئ.

*****

د خلکو تعامل:

- په ژوند کې به له دوه ډولو خلکو سره مخامخ کېږئ:
- لومړی هغه دي چې ستا دښه سړیتوب او خدمت له وجې
ستا قدر او احترام کوي.
  - دوهم هغه دي چې ستا ښه سړیتوب او خدمت یوازې
دځان په ګټه استعمالوي.

*****

د نورو په اړه فکر:

خپله خبره په خپل ځان تجربه کړه،
مخکې له دینه چې دنورو په نفسونو یې ورټک وهي.

*****

دهغه چا په خبر شه!

چې په لیدو دې خلک ووايي،
(لاتر اوسه په نړۍ کې ښېگڼه شتون لري).

*****

مخ بدلونه:

خلک هره ورځ خپل مخونه بدلوي، نو خپل ارزښت دخلکو په
مخونو کې مه گوره!.

*****

له ژوند نه زده کړه!

زیاتره ستونزې او مشکلات له دو لاملونو مینځته راځي:

- بدگمانی.
- ضد او عناد.

*****

ښه او بد:

عقلمند یوازې هغه نه دی چې د ښو او بدو توپیر وکړي، بلکې
عقلمند هغه دی چې د ښو پیروي وکړي اوله بدو ځان وساتي.

*****

بريالی- دوستي:

بريالی دوستي دسترګي او لاس دارېکې په څېر ده،
کله چې لاس درمند شي سترګه اوښکې تویوي، او کله چې سترګې
اوښکې توي کړي نو لاس یې پاکوي.

*****

ژوند:

د ژوندانه په نظام کې:

- نه بشپړه خوشحالي شته.
- او نه تل پاتی غم.

*****

چوپتیا:

یو حکیم وایي:

انسان خبرو د زده کړې لپاره دوه کاله ته اړتیا لري، خو د چوپتیا د زده کړې لپاره پنځوس کلونو ته اړتیا لري.

*****

ځینې خلک:

ځینې خلک دمصنوعي ونو په څېر وي، چې هرڅومره یې دښېگنو په اوبو خړوب کړي خو بیا هم میوه نه نه نسي.

*****

د خلکو کړنې:

ویناوې کله دروغجنې وي خو کړنې تل حقائق وایي، له ځینو حالاتو ډېره مننه، چې ماته یې د بشريت رښتونې څېره راڅرگنده کړه.

*****

نورو د مشاعرو خیال ساتل:

د خلکو له احساساتو سره لوبې مه کوه، شاید ته پدغه لوبه کې
بريالي شي، خو خپل خواو شاه دوستان به د ژوند په اوږدو کې له
لاسه ورکړي.

*****

سپي او غرخني:

سپي له غرخني څخه وپوښتل ته ولې په ځغاسته کې تل له ما څخه
مخکې یې؟ هغې ورته په ځواب کې وویل: ځه دخپل ځان لپاره
منده وهم او ته یې دخپل بادر لپاره وهي!
که د حق لپاره له ځان څخه غرخني نه شي جوړولې نو د باطل لپاره
له ځان څخه د پرديو سپي مه جوړوه.

*****

د تعامل اساس:

يو حکيم وايي:

د خلکو سره تعامل د ليدلو اخلاقو په بنياد وکړه،
نه د هغو خبرو په بنياد چې د هغوی په اړه يې له خلکو څخه
اوري، ځکه ډېر ځله اوریدلي خبرې د هغوی رښتونی تمثيل نه کوي.

*****

انسانيت:

انسان چې کله انسانيت هېر کړي، بيا له حيوانه هم بدتر شي.

*****

دنورو ناوړه کړنې بايد ستا د بد خوی لامل نشي:

کله چې له يو هيواده ځنگل جوړشي، نو دا مهمه نه ده چې ته دې
هم د هغوی په څېر له ځانه حيوان جوړ کړي.

*****

د خپل ځان احترام:

د خپل ځان احترام به دې کله دې ته اړ کړي، ترڅو پخپل ژوند کې
له ډېرو خلکو سره اړیکې وشلوي.

*****

کله ناکله په ناخبرۍ کې راحت وي:

ټول هغه څه چې مونږ یې پېژنو زړه نه په ارامه کوي، کله ناکله
د زړه سکون د ځینې کارونو په نه پېژندلو کې وي!

*****

له تا سره مینه لري:

ځینې خلک ستا خطاګانې او تېروتنې پلټي، ترڅو له تا رخصت
شي، او ځینې نور بیا ستا له تیروتنو سترګې پټوي، ځکه له تا سره
مینه لري!

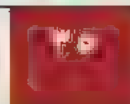
*****

دري شيان ګټه نه لري:

په دري شيانو کې ګټه نشته:

- دولت چې د بخیل په لاس کې وي.
- توره چې د بوزدل په لاس کې وي.
- قلم چې د منافق په لاس کې وي.

*****

وفادري او انسان:

سپي ته درې ورځې ډوډۍ ورکړه،
تر دري کالو پورې به د یاد ساتي.
انسان ته دري کاله خوراک ورکړه، په دري ورځو کې به د هېر
کړي.

*****

خیانت:

په وړاندې دې دراونکی زمری غوره دی له دینه چې ترشاه دې
خاینه گېډره وي.

*****

پټه کینه:

که چېرې خلک دخپل ځان په اړه دنورو د زړونو له ارادو خبر
وی، نو له یو بل سره به تورې په لاس مخامخ شوي وی.

*****

دنیا او د اخرت گټه:

دري شیان د اخرت د ثواب پرته په دنیا کې هم گټه لري:
• حج کول بیوزلې او غربت ختموي.

- صدقه کول د مصیبت مخه نیسي.
- نیکي او ښېگړه کول عمر زیاتوي.

*****

د قدرت شکرانه:

کله چې په دشمن برلاسی شوي، نو هغه ته ښه د خپل برلاسیتوب شکرانه وگرځوه.

*****

د نفس درملنه:

د خپل نفس او اروا درملنه وکړه، له ځان نه ټیټو خلکو ته وگوره ترڅو درد او لویي دې له منځه ولاړه شي.

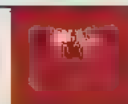
*****

دردونکي حقیقت:

یو وایي:

نیکه ته مې وویل: ولې خپلې پیسې په قران کې پټوي؟
هغه وویل: زه پوهېږم چې تاسو یې نه خلاصوي.

*****

د فکر وړ ده:

په یوه لېري پرته سېمه کې می سل کلن بودا ولید،
ترې ومي پوښتل: چې په دومره سپینبرتوب کې دې د روغتیا او
چټک کار راز څه دی؟
نو ویې ویل: کینه مې پرېښوده نو صحت راته سلامت پاتې شو.

*****

په زړه پورې ده:

مناسب وخت د راتلو انتظار مه باسه، ښايي هېڅ کله رانشي،
بلکې د ترکان په څېر کار وکړه، ترکان د میخ تګو هلو لپاره خالي
ځای نه گوري، بلکې هغه د ایښودني لپاره ځای ټاکي او په ټک
وهلو سره میخ ډېر په سختۍ خپله لار خپروي،
خپلې غوښتنې وپېژنه او په کلک هوډ ورته لار څیړي کړه،
ځکه زړه نازړه او حیران شخص هېڅ کړنه نه شي ترسره کولای.

*****

تاریخ حقیقت:

له یو حکیم څخه وپوښتل شو:
چې دا اسمان ولې دومره صاف وي؟

هغه موسکي شو او په ځواب کې یې وویل: ځکه هلته انسانان نه اوسېږي.

*****

همیشه مثبت اوسئ:

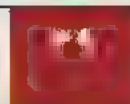
ځینې خلکو ژوند څخه د خوند او گټې اخستنې فرصت له لاسه ورکړي، منفي اړخونو په ټینګار او له خپل حد څخه د هغې په لویولو روږدې شوي وي، سره له دې یې د ژوند له مثبتو برخو ځان ناخبره ساتي وي.

*****

د پردیو کورونو پرده ساتل:

د خلکو کورونو ته رانده ننوځئ او کونګي ترې راووځئ، هغوی د کورنیو چارو تفصیل او هلته اوریدلې خبرې په تاسو پورې هېڅ تړاو نه لري.

*****

د نورو څارل پریږده:

- خپلې کرنې وڅاره، دنورو دکړنو څارل پریږده، ځکه د نورو نه څارل نیمه راحت دي.
- د نورو په چارو کې لاسوهنه مه کوه، د نورو په چارو کې عدم تدخل نیمه ادب دي.
- په ځینو حالتو کې چپ پاتې شه، ځکه چوپتیا نیمه حکمت دي.

*****

نیکمرغې په دري شيانو کې ده:

- د الله جل جلاله د حکمونه پرځای کول.
- په خپله برخه قناعت کول.
- د الله جل جلاله په پریکړه راضي کیدل.

*****

بې ځایه ستړتیا:

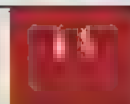
ذره بین دې یو اړخ ته کړه...
د بې ارزښته کړنو لوړول د ستړتیا پرته بله معنی نه لري،
هر څه ته مناسب اهمیت ورکړه که چېرې ورته له حده زیات
ارزښت ورکړي د هغه سره چلند به درته ستونزمن شي.

*****

پرتله:

گټې له الماسو څخه ډېرې دراندې وي، خو له الماسو سره هیڅ نه
پرتله کېږي،
همدرانګه اشخاص هم،
سړیتوب او مقام یې باید له منصب او رتبې قیاس نه شي بلکې په
اخلاقو یې قیاسول پکار دي.

*****

دوستي کله نړېږي:

د خلکو ترمنځ دوستي هله نړېږي،
کله چې یې ترمنځ ملامتیا زیاته شي، دروغ ډېرې، پاملرنه او
اهتمام کم شي.

*****

د نورو سره مو اخلاق او رویه سمه کړئ:

نیکه مې راته وویل:
ای بچوریه زړونو دترلاسه کولو او زړونو د ماتولو ترمنځ یو
باریکه تار دی چې هغې ته اسلوب وایي.

*****

د ناوړه اخلاقو خاوند:

په خلکو کې تر ټولو د ناوړه اخلاقو څښتن هغه دي، چې کله
درځخه ناراضه او خپه شي:

- نیکي دې هېره کړي.
- راز دې افشا کړي.
- دوستي دې له یاده وباسي.
- او هغه څه درېسې وایي چې په تا کې نه وي.

*****

د اخلاقو مرتبې:

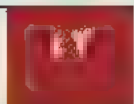
اخلاق خپلې مرتبې لري،
خومره چې دې اخلاق لوړېږي هغومره دې د خلکو ترمنځ قدر
لوړېږي.

*****

نورو د کړنو سره د چلند اسانه لار:

که د خلکو خبرو درمند کړې، نو خپل نفس په ډېر فکر او سوچ
لا مه دردمند وه، چې ولې یې داسې وویل او داسې یې وکړل،
لومړی په خپل رب باور وکړه او بیا پخپل ځان، ترڅو چې هغوی
ستا په څېر انسانان دي نو د ژبو پرته بل څه نه لري،
نه گټه درسولی شي او نه ضرر،
یو کار ته له خپلې اندازې زیات ارزښت مه ورکوه.

*****

کیسه:

د والدینو سره نیکي او ښه چلند هغه کیسه ده چې ته یې لیکوال یې، او بچیان به دې له تا وروسته نورو ته نقلوي، نو د خپلې کیسې لیکل دې په سمه توګه وکړه.

*****

د الفاظو سم انتخاب:

که چېرته ووايي: چې نیمه ټولنه بده او ناکامه ده نو ټول په غوسه کېږي.

خو که ووايي: چې نیمه ټولنه بريالی ده نو ټول دې ویاړي. داوړه جملې یوه معنی لري،

خبرې دې په سمه توګه انتخاب کړه تر څو پیغام دې تر نورو ښه ښه ورسېږي.

*****

په الله تعالی باوري اوسئ:

دګناه لپاره توبه شته، د غم لپاره خوشحالي، د تنګستیا لپاره راحت، د سختۍ لپاره اساني، د بدبختۍ لپاره نیکبختي، او د هر څه لپاره حل،

خو یوازې صبر وکړئ او په الله جل جلاله باوري اوسئ.

*****

د فکر وړ ده:

پخپلو جیبونو کې د صدقې پر وخت تر ټولو کم نوټ لټوو،
او بیا د الله تعالی نه غواړو چې مونږ ته پرې جنت الفردوس
راکړي،

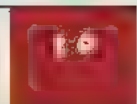
د الله په لار کې مو د صدقې کچه څومره ټیټه ده، او غوښتنه مو
څومره لوړه ده.

*****

لمونځ او صحت:

تر څو چې صحت در سره په جای نماز د ودریدو ملتیا کوي، نو
تراوسه دې لا هېڅ هم د لاسه نه دې ورکړي.

*****

دا ډېر شرم دی:

چې ته په هغه څه ویاړې، چې ستا کرڼه نه ده،
په خپل بنائست مه ویاړه،
په خپل نسب مه ویاړه،
ځکه ته دې له موره پداسې حال کې زیږدلی یې چې د رنگ،
صحت او نسب اختیارونکی نه وي، که د خلکو احترام نه کوی نو
د خپل خالق احترام وکړه.
یوازې پخپلو اخلاقو ویاړه چې ستا کرڼه ده

*****

د زړه تنگستیا:

- زړه مې راتنگ شو له نیکه مې وپوښتل چې څه وکړم؟
هغه راته په ځواب کې وویل: ای بچوریه!
په دري شیانو خپل وخت مه ضائع کوه:
- په تېر شوي کار افسوس کول ځکه هغه نه راستنېږي.
  - خپل ځان له نورو سره پرتله کول، ځکه دا کار کومه گټه نه لري.
  - ټولو خلکو د رضایت هڅه، ځکه دا ناشوني ده.

*****

د بچیانو روزنه:

ولې ډېر زر خپلو بچیانو سره اعصاب له لاسه ورکو؟!

- نسبت لویانو ته هغوی په خبره کم پوهېږي.
  - د هغوی روزنه صبر او پرلپسې کوشنې ته اړتیا لري.
- په یاد ولرئ چې زموږ چغې هغوی ته زیان رسوي او له مونږ یې لېري کوي.

*****

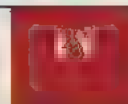
امر بالمعروف:

دهرې نیکی پیل له ځانه وکړه،
ترڅو نورو د رابللو پروخت دې وینا مؤثره او اغیزناکه وي.

*****

ډیره دردونکی ده ځوانانو:

یوسپین یري وویل:
نني ځوانان اوسپنې او درانده شیان پورته کولی شي،

خود سحر په اذن سره نه شي کولای چې له ځانه پرستن پورته کړي.

*****

فرق:

فرق د هغه چا ترمنځ چې دخپلو مینوالو دشپږ دزیاتولو لپاره لیکنې کوي او هغه څوک چې ټولنې د اصلاح اونیکيو دخپرولو په خاطر لیکنې کوي دادي:

- لومړی: د خلکو دغوښتونو بنديوان دي.
- دوهم: پاچا دی که څه هم خلک یې نه پېژني.

*****

ناسمه حالات:

له مرغانو مه پوښتئ چې ولې یې خپل استوگنځایونه پرېښودل، بلکې د هغې ظروفو او حالاتو وپوښتئ چې دوی یې کوچ کونې ته اړ کړل.

*****

نصیحت:

که چېرته ستا د ورځني پلان لومړنۍ پریکړه د سحر لمانځه ته راوینیدل نه وي،

نو د پاتې ورځې پلان دې هېڅ ارزښت نه لري.

(ځکه ته دکامیابۍ په پیل کې پاتې راغلی یې).

*****

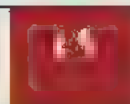
د پند خبره:

هرې کندی ته له غورځیدو څخه قدم ساتل کېږي بې له قبره،
څیرکه هغه دی چې دغه کندی ته د غورځیدو لپاره تیاري وکړي،
ځکه انسان به په ټولو مخکنیو کارونه ښیېمانه وي له هغې پرته
چې د الله جل جلاله درضا لپاره یې کړي وي.

*****

د نوي ورځ پیل:

کله چې دې نوی ورځ پیل کړه،
معنی دا چې الله تعالی دې په عمر کې یوه ورځ د دې لپاره ورزیاته
کړه، چې ترڅو توبه وباسي او خپل نیک اعمال لاریات کړي.

باید دغه درکړل شوي فرصت یې ځایه له لاسه ورنه کړي.

*****

تل پاتې نیکي او گناه:

په خواله رسنیو کې دخپلو مطالبو خپرولو سره محتاط اوسئ:
که د مرګ وروسته،

تل پاتې نیکي (صدقه جاریه) نه شی پریځودای، نو باید کوشښ
وکړئ چې تل پاتې گناهونه (ذنوب جاریه) هم پرې نږدئ.

*****

د خلکو رضایت:

د کامیابی راز نه پیژنم،
خو د ناکامۍ راز د ټولو خلکو د رضایت هڅه ده.

*****

د الله جل جلاله ذکر:

نیکمرغي، ډاډ، سکون او نفسي راحت یوازې د الله جل جلاله په
ذکر (یادونه) کې دی.

*****

د بدبختیو لامل:

د ټولو بدبختیو لامل دالله جل جلاله له ذکر (یاد) څخه مخ اړونه ده.

*****

اخلاقي ناروغي:

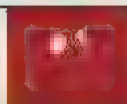
ناروغي یوازې په بدن پورې تړاو نه لري،
بلکې اخلاقي ناروغي هم شته. کله چې دې بد اخلاقه انسان ولید
نو دالله جل جلاله له دریاره ورته روغتیا وغواړه،
او د الله تعالی دیره زیاته شکریه اداء کړه چې له دغه مرضه یې
ژغورلی یې.

*****

رب د نافرمانی لامل:

که چېرته انسان دخپل رب لویي او عظمت پېژندلی، نو هېڅکله به
یې هغه د نافرمانی جرأت نه وی کړي.

*****

د خپلوانو ناوړه سلوک:

د خپلوانو د غدر او فریب څخه مه حیرانېږئ،
ځکه له تاسو مخکې یوسف علیه السلام سره خپلو ورونو چل او
فریب وکړو،
سره له دې چې هغه یو پیغمبر و.

*****

خپلې ستونزې خپله حلول:

ځان عادت کړه چې خپل زخمونه پخپله وگنډي، ترڅو بل څوک
ستا د درد حقیقت او سختوالي ونه پېژني لکه ته چې پېژني، ځکه
هرکله چې پردی لاس ستا له زخم څخه لگيږي لا زیات به
دردېږي.

*****

لوړ او پاک نفس انسان:

په خلکو کې لوړ او عالي هغه دی
((چې دخلکو په اړه کمې خبرې کوي))
او پاک نفس هغه دی
((چې په خلکو نیک گمان کوي))
او تقواداره هغه دی
((چې دخلکو په خدمت او مرسته کې هلې ځلې وهي))

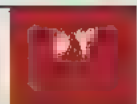
*****

له ځینو خلکو مرسته مه غواړه:

دڅلورو کسانو نه د هېڅ شي په اړه مرسته مه غواړه سره له دې چې
دمشکل حل دې دهغه په لاس کې وي:

- کینه گر.
- منافق.
- ذلیل.
- بخیل.

*****

د احترام پر ځای یې سپکاوی مه کوئ:

شرمنځ سره له دې چې ستر خطر دي خو خلک یې ستاینه کوي،
او سپی سره له دې چې د خلکو څوکۍ کوي خو دوی یې سپکاوی
کوي،

همداسې ډېر خلک دهغه چا سپکاوی کوي چې خدمت یې کوي،
او هغه چا ته احترام لري چې سپکاوی یې کوي.

*****

د خاوند او میرمنې ترمنځ اړیکو د نریدو تر ټولو ستر لامل د فامیل
او اولادونو په منځ کې د دوی بې ځایه جنجال او سپکې سپورې
خبرې ویل دي.

وخت د ارزښت په اړه د اسلامي علماوو او غربي پوهانو نظرونه:

لومړۍ: وخت د اسلامي تاریخ پانډو کې:

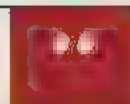
(۱) ابوبکر رضي الله عنه وايي: «الله تعالی لپاره د ورځې خپل عمل دی چې د شپې نه قبلوي او د شپې خپل عمل دی چې د ورځې نه قبلوي».

(۲) عبد الله بن مسعود رضي الله عنه وايي: «په هېڅ څه دومره نه ښېمانه شوی لکه په هغه ورځ چې لمړۍ پریوځي، عمر مې کم شي او عمل مې زیات نه شي».

(۳) عمر بن عبد العزيز رحمه الله وايي: «شپه او ورځ لگیا ده ستا عمر کموي، ته په هغې کې نیک عمل وکړه».

(۴) حسن بصري رحمه الله وايي: «ای بنی ادمه! یقیناً ستا عمر څو ورځې دي، هره ورځ چې تیرېږي ستا د ژوند یوه برخه هم له منځه ځي».

(۵) ځینو ویلي دي: «ما داسې خلک لیدلي ول چې له درهم او دینارو څخه به یې زیات د خپل وخت ساتنه کوله».

(۷) أبو العلاء المعري رحمه الله وايي: «دري شيان نه راستنېږي: وخت، نښاست او ځواني».

(۸) يحيى بن هبيرة رحمه الله وايي: «وخت هغه سرمايه ده چې بايد ساتنې ته يې پاملرنه وشي خو زه وينم چې له تاسې څخه ډېر په اسانۍ ضايع کېږي».

(۹) ځينو حکيمانو ويلي دي: «څوک چې يوه ورځ پرته له دې تېره کړي چې کوم حق ونه سپاري، کوم فرض اداء نه کړي، کوم د خير کار ترسره نه کړي او کوم علم حاصل نه کړي نو ده د خپلې ورځې نافرمانی وکړه او له ځان سره يې زياتی وکړ».

(۱۰) د وخت په اړه ماثوري ويناوې:

- د وخت ضائع کول د بدبختۍ نښه ده.
- وخت سره زر دي.
- وخت د تورې په څېر دی، که ته يې پرې نه کړي نو تا پرې کوي.
- د نن کار سبا ته مه پرېږده».

(۱۱) ابن الجوزي - رحمه الله - د وخت په اړه وايي: «انسان ته پکار دي چې د زماني ارزښت او د وخت قدر وپېژني، د الله تعالی

له اطاعت پرته یوه شیبه هم ضایع نه کړي، لومړیتوب ته په پام په کې غوره کړنه او وینا وړاندې کړي، باید د نیکی په کارونو کې یې نیت سست نه وي ترڅو بدن یې له کولو څخه عاجزه نه شي، یقیناً سلفو به د خپل وخت له هرې شیبې څخه ګټه اخستله، له عامر بن عبد القیس څخه نقل دي، یو سړي ورته وویل: ماته څه ووايه، هغه ورته وویل: لمر راوښه.

دویم: وخت د غربي پوهانو له نظره:

(۱) «کېدوي هله عامه شي کله چې مونږ وخت تصادف ته پرېږدو» فکتور هوجو.

(۲) ایا په رښتني د ژوند سره مینه لري؟ که داسې وي نو وخت به یې ځایه مه تېروه ځکه وخت د ژوند اصل او جوهر دي» فرانکلین.

(۳) په ښه توګه د وخت حفاظت او ساتنه وکړه، ویې څاره، دغه کړنه د هر ساعت او دقیقه سره وکړه، ځکه وخت دی له ګوتو څخه داسې وځي لکه خوی مار، د خپل وخت هرې دقیقې ته د ارزښتناک او سپېڅلي شي په نظر وګوره، هغې ته اهمیت، څرګندتیا او اهتمام ورکړه» ټومان مان.

(۴) هغه ستونزه چې زموږ په نفسونو کې پټه ده، دا نه ده چې موږ وخت نه لرو، بلکې ستونزه له وخت څخه په ښه شکل د گټې اخستنې په نه کیفیت کې ده، د وخت- د مال برعکس- جمع او ذخیره کول ناشوني دي، ځکه موږ یې په مصرف مجبوره یو، لکه په یوه دقیقه کې د ۶۰ ثانیو د سرعت په څېر، که زموږ خوښه وي او کنه، خو داسې ښکارې چې وخت د ارزښت پوهې ته کم پام شوي، او دهغې په ناسمه توګه مصرف ته زیات» د.ر.أ. ماکینزي.

(۵) موږ نشو کولای چې د دقیقو ستن کنټرول کړو، نو بیا ستونزه د ساعت په اداره کولو کې نه ده، بلکې په موږ کې ده چې ځانونه څنګه د ساعت موافق عیار کړو» د.ر.أ. ماکینزي.

*****

د چوپتیا په اړه د سلفو گټورې ویناوې:

د هرې قضیې او حالت په وړاندې به انسان د ژبې استعمال له درې حالاتو خالي نه وي:

- اقرار کول.
- انکار کول.
- چوپ پاتې کیدل.

(۱) ابو العتاهیه وایي: څوک چې چوپ پاتې شو نجات یې وموند، چا چې د خیر او نیکۍ خبرې وکړي ښیرازه شو، چا چې له الله تعالی سره رښتنولي وکړه سرلوري شو، چا چې د علم طلب وکړ پوهه یې ترلاسه کړه، چا چې له خلکو سره ظلم وکړو بد یې وکړل، چا چې له خلکو سره نرمې وکړه په رحمت کې شو، چا چې غوږ ونیو نو پوهه شو.

(۲) أبو الذیال وایي: چوپتیا داسې زدکړه لکه څرنګه چې خبرې زده کوي، که خبرې درته لارښوونه کوي نو چوپتیا دې ساتنه کوي، په چوپتیا کې به دوه ښېګڼې ترلاسه کړي:

- له هغه چا به زدکړه وکړي چې له تا پوهه دی.
  - او د هغه چا له جهالت به خلاص شي چې له تا ناپوهه دی.
- (۳) له اکثم بن صیفی څخه وپوښتل شو په انسانانو کې دې څومره نیمگړتیاوې پیدا کړې؟ هغه ځواب ورکړ: له شمېرولو زیاتي، خو ما چې شمېرلي اته لکه عیبونه دي، چې دغه ټول د ژبې په ساتنه پټېږي.
- (۴) سلمان فارسي رضي الله عنه ته یو سړي وویل: ماته نصیحت وکړه! هغه ورته وویل: خبرې مه کوه. هغه وویل: څوک چې د خلکو ترمنځ اوسېږي نه شي توانیدلای چې خبرې پرېږدي.
- سلمان فارسي ورته وویل: که چېرته دې خبرې کولې نو حق وایه او یا چوپ پاتې شه.
- (۵) ابو بکر رضي الله عنه به خپله ژبه ونیوله او ویل به یې: دې زه له ستونزو سره مخامخ کړی يم.
- (۶) ابن مسعود رضي الله عنه به ویل: زما دې په الله تعالی قسم وي چې له هغه پرته بل څوک د عبادت مستحق نشته، د ځمکې پرمخ له ژبې پرته بل څه د اوږد بند وړ نه دي.

(٦) وهب بن منبه وايي: ټول حکماء په دې متفق دي چې چوپتيا د پوهې او حکمت اساس دی.

(٧) شمیط بن عجلان وايي: ای بنی ادمه! ته نه یې چوپ شوی، مگر په امن شوی یې، کله چې خبرې کوي نو احتیاط وکړه، یا به خبرې ستا لپاره دلیل وي او یا به پر تا دلیل وي.

(٨) فضیل بن عیاض ویلي دي: حج او د الله جل جلاله په لار کې څوکی اوجهاد کول د ژبې له بندولو سخت نه دي، کچېرته د خپلې ژبې په اړه درسره فکر پیدا شو، نو ته په یو سخت او اړین فکر کې یې.

(٩) له عبد الله بن المبارک رحمه الله څخه لقمان حکیم د وینا اړه وپوښتل شو چې خپل څوی ته یې ویلي: که چېرته خبرې کول له سپینو زرو دي نو چوپتیا له سرو زرو څخه ده، عبد الله بن المبارک ورته وویل ددې معنی دا ده: که الله تعالی د بندګۍ خبرې له سپینو زرو دي نو هغه د نافرمانۍ خبرې پرېښودل له سرو زرو څخه دي، ځکه دا دې خبرې ته ورګرځي چې له گناهونو څخه ځان ساتل غوره دي له نیکو کولو نه.

(۹) مُورِق الْعَجَلِي - رحمه الله - وايي: هغه څه چې زه يې د لسو کلونو راهيسې د کولو په هڅه کې يم خو تر اوسه پورې پرې نه يم توانيدلای،

(المعلی بن زیاد) ترې وپوښتل دا کوم کار دی ای ابا المعتمره؟
هغه وويل: د بې ځايه خبرو چوپ پاتې کيدل."
طبقات ابن سعد (۲۱۳/۷).

ايا خبرې کول غوره دي که چوپتيا؟

(۱۰) د احنف بن قيس په وړاندې يادونه وشوه چې خبرې کول غوره دي او که چوپتيا؟ ځينو وويل: چوپتيا غوره ده احنف بن قيس وويل خبرې غوره دي، ځکه د چوپتيا گټه له خپل خاوند پرته بل چاته نه وي، او غوره خبرې هر اوريدونکي ته گټورې وي.
(۱۱) د عمر بن عبدالعزيز په مخ کې يو عالم وويل: له پوهې سره چوپتيا داسې ده لکه سره د علمه خبرې کول، عمر بن عبد العزيز ورته وويل: زه اميد لرم چې له دې دواړو څخه به په ورځ د قيامت سره له علمه خبرې کوونکي غوره وي، ځکه د خبرو گټه يې نورو ته ده او د چوپتيا گټه يې ځانته ده،

هغه ورته وویل: ای امیر المؤمنیننه فتني د وينا په اړه څه وايي: نو عمر بن عبد العزيز په ژړا شو.

(۱۲) عمر بن عبد العزيز رحمه الله ويلي دي: "څوک چې خپلې خبرې له عمله حساب کړي، پرته له گټورې وينا به يې خبرې کول کم شي، ځکه زیاتره خلک خبرې له خپل عمل څخه نه حسابوي، په هغه کې له حده زیاتې کوي او په اړه يې فکر نه کوي.

(۱۳) له سليمان بن عبد الملك څخه نقل شوي چې ويل به يې: "چوپتيا د عقل خوب او خبرې يې وينوالی دي، چې يو حالت له بل حالت پرته نه بشپړېږي، خبرې او چوپتيا دواړه اړين دي.

(۱۴) خو دچوپتيا په هکله غوره وينا د عبيد الله بن أبي جعفر ده چې وايي: کله چې يو څوک په مجلس کې خبرې کوي او له خپلو خبرو په تعجب کې شي نو چوپ دې شي، او که چوپ وي او له خپلې چوپتيا په تعجب کې شي نو خبرې دې پيل کړي.

هغه چوپتيا چې غوره گڼلې شي او سلفو يې په اړه تيزي ورکړي ده: د نارواو او يا د هغه مباحو خبرو پرېښودل دي چې انسان د حرامو لور ته رابلي، او له هغه چوپتيا منع شوي ده، چې سره له

بریا او ژوند | د علماوو او پوهانو په ویناوو کې

لارښود کتابتون

توانه د حق او یا هغه روا وینا پرېښودل وي چې په هغه کې خیر
او شر مساوي وي.

اسلامي لارښود سایت | www.larkhud.com

د نظر ساتنې په اړه د سلفو ګټورې ویناوې:

(۱) انس-رضي الله عنه- ویلي دي: کله چې دې ترڅنګ ښځه تریږي نو سترګې پټې کړه ترڅو له تا واوري.

الورع لابن ابي الدنيا (۷۲).

(۲) ابن عمر-رضي الله عنه- وايي: د خلکو کورونو او ودانیو ته سر وربکاره کول د امانت له ضایع کیدو شمېرل کېږي.

الورع لابن أبي الدنيا (۷۱).

(۳) له قیس بن الحارث روایت نه دي وايي: سلمان-رضي الله عنه-

ویلي دي: "چې مړ شم بیا راژوندی شم بیا مړ شم بیا راژوندی شم

بیا مړ شم بیا راژوندی شم دا ماته ډېره اسانه ده له دې نه چې

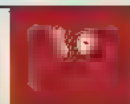
دمسلمان عورت ووینم او یا هغه زما عورت وویني.

الزهد لأحمد (۱۹۲).

(۴) حاتم-رَحِمَهُ اللهُ- وايي: شهوت په دري ډوله دي:

• دخوراک شهوت.

• دخبرو شهوت.

• د نظر او لیدلو شهوت.

خوراک په ډاډ، ژبه په رښتیا، او نظر په عبرت اخستنې کنترول کړه.

شعب الإيمان للبيهقي (۵/۵۷۱۲).

(۵) له وکیع - رحمه الله - روایت دی وایی: مونږ له سفیان الثوري سره د اختر په ورځ ووتلو نو ویې ویل: لومړی هغه څه چې مونږ به پرې نن پیل کوو د خپلو نظرونو ساتنه ده.
الورع لابن أبي الدنيا (۶۶).

(۶) ابي حکیم وایی: حسان بن ابي سنان د اختر په ورځ بیرون ووتلو کله چې کور ته راستون شو ښځې ورته وویل: څومره ښائسته ښځې دې نن ولیدې؟ کله چې یې ترې پوښتنه زیاته کړه هغه وویل: تباہ شې ما له خپلې غټې کوتې پرته بل څه نه دي لیدلي تردې چې تاته راستون شوم.
الورع لابن أبي الدنيا (۶۸).

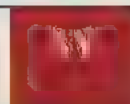
(۷) علاء بن زیاد وایی: خپل نظر د ښځې په ځړو کي پسې مه پسې کوه ځکه نظر په زړه کې شهوت پیدا کوي.
الزهد لأحمد (۳۱۱).

(۸) إبراهيم بن أدهم ويلي دي: باطل ته ډېر کتل زړه نه د حق پېژندل ختموي.

حلیۃ الأولیاء (۲/۸).

(۹) مجاهد - رحمه الله - وايي: له حرامو څخه نظر ساتل د الله جل جلاله مينه په ميراث کې پرېږدي.
فتاوی ابن تیمیة (۱۵/۳۹۴).

*****

گناهونو دزیان او ناوړتیا په اړه د علماوو ګټورې ویناوې:

په گناه استمرار:

په وړو گناهونو همیشوالي انسان د لویو او کبیره گناهونو کولو ته اړ باسي.

*****

له گناه ځان ساتل:

گناهونه سپک مه ګڼه،

ځکه کله دورې گناه پیل هم ژوند د ختمیدو لامل وي.

****

د رب لویي:

د گناه لږوالي او ورکوالي ته مه ګوره،

بلکې دهغه رب لویي او عظمت ته وګوره چې ته یې نافرمانی کوي.

*****

د نیکمرغۍ بشپړتیا:

د انسان نیکمرغي په دري شيانو بشپړېږي:

- د گناه څخه وروسته توبه ویستل.
- د نعمت شکریه اداء کول.
- په سختۍ او تنگستیا صبر کول.

*****

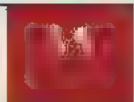
د گناهونو ناوړه پایله:

خومره خلک دې چې په غاړه کې د گناهونو زنځیر په اچولو سره یې شیطان د اور لورې ته راکاږي، ابن الجوزي رحمه الله وایي: گناهونه د گناهنگار په غاړه کې د زنځیر په څېر وي چې پرته له استغفار او توبې نه لېږي کېږي.

*****

گناهنگار ته گناه څخه د خلاصی دعا کول:

ابن مسعود- رضي الله عنه - وایي: کله چې تاسو یو گناهنگار د گناه په کولو ووینئ، د الله تعالی له لورې ورته بد دعایي مه غواړئ او

مه ورته کنخل کوئ، بلکې دعا ورته وکړئ چې الله جل جلاله
ورته له دغې گناه څخه خلاصی او نجات ورکړي.
التوبة لابن أبي الدنيا (مخ ۹۹).

*****

گناهونه پرېښودل د ذهني پیاوړتیا لامل گرځي:
له امام مالک څخه وپوښتل شو حافظې د پیاوړتیا لپاره څه شی
گټور دی؟
هغه ځواب ورکړ: که کوم شی ورته گټه رسوي نو هغه دگناهونو
پرېښودل دي.
الجامع للخطيب البغدادی (۲/۲۸۵).

*****

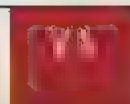
له خپلې گناه ویریدل د ایمان نښه ده!
ابن مسعود - رضي الله عنه - وایي: مؤمن ته خپله گناه داسې
ښکاری، لکه چې دیوې غټې گټې (تېرې) لاندې وي او ویرېږي چې
هغه پرې را ونه غورځېږي، او کافر خپله گناه داسې ویني لکه مچ
چې یې د پوزې تر څنګ تېر شي.

*****

گناه ته پاملرنه:

عون بن عبد الله - رحمه الله - وایي: خپلې گناه ته پاملرنه گناه د پریخودو لامل کېږي، او په گناه پښیماني د توبې ویستلو کیلي ده".
التوبة لابن أبي الدنيا (۱۳۸).

*****

ذکر د اړینو فائدو په اړه ګټورې ویناوې:

- ابن عثیمین رحمه الله وایي :
د سحر او ماښام اذکار په ژغورنه کې د یاجوجو او ماجوجو له دیوال څخه هم د هغه چا لپاره پیاوړي دي چې له حاضر زړه نه یې ووايي..
- ابن الصلاح رحمه الله وایي :
څوک چې د سحر او ماښام د اذکارو ، د فرضي لمانځه وروسته د اذکارو او د خوب د اذکارو پابندي وکړي، د الله جل جلاله له ذکر کونکو څخه شمېرلي شي...
- ابن کثیر رحمه الله وایي :
د اذکارو جاکټ واغوندئ تر څو مو د پریانو او انسانانو له شرونو وژغورئ ، روحونه مو په استغفار (بښنه) پټ کړئ تر څو د شپې او ورځې ګناهونه مو ورژوئ،
کچېرته درته مصیبت در وړسي چې تاسو یې بد ګنې زر دي چې تاسې به راضي او باوري شئ چې دا هغه خیر دی چې د رب له

لورې تاسې ته مقدر شوی دی، ځکه تاسې په رب پورې پناه نیوله
ده.

• علامة ابن عثيمين رحمه الله وايي:

"د قران کریم زیاته لوستنه زړه د ثبات او سلامتیا تر ټولو ستر
سبب دی."

نور علی الدرب (۲۰۱۲).

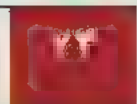
****

ستره جفا:

ابن حبان رحمه الله وايي:

"له دوستۍ وروسته دښمني ستره جفا او تېروتنه ده، عقلمند ته یې
کول نه دي پکار، که چېرته وخت مو د هغې سپړیدلو ته اړ کړي
نو د سولې لپاره لار پرېږدئ".
روضة العقلاء (۱۰۲).

*****

مسافر څوک دی؟

ترکمانی الحنفی رحمہ اللہ وایی:

« مسافري او ناشناوالی له کورنۍ او هیواد څخه لریوالی او له یو ځای څخه بل ځای ته سفر کول نه دي، بلکې مسافر هغه څوک دی چې په قران او سنت عمل کوي او داسې څوک نه مومي چې پدې لاره کې ورسره مرسته وکړي، د خلکو ترمنځ ناشنا وي خو الله جل جلاله او د هغه رسول ته تر ټولو نږدې وي».
اللمع في البدع والحوادث (۵۸۴).

*****

د جومات پابند اوسئ:

سلمان فارسي أبو الدرداء ته وليکل، (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا):
ای وروره!

د جومات پابند اوسه، يقينا ما له رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ څخه اوریدلی دی چې فرمایل یې: "جومات د هر تقواداره او پرهیزگاره کور دی".

بزار روایت کړی (۲۵۴۹)، وگوره "السلسلة الصحيحة" د امام
ألباني (رحمه الله) (۷۱۶).

*****

بد ورور:

ابن حبان رحمه الله وايي:
ورورنه د سختۍ او اړتیا پر وخت پېژندل کېږي، ځکه په راحت
کې خو ټول خلک دوستان وي، بدترین ورونه او دوستان هغه دي
چې د تکلیف او ضرورت په وخت کې خپل ورور ذلیل او رسوا
کوي.
روضة العقلاء (۲۲۱).

*****

ریا څخه د ځان ژغورولو په موخه خپلې نیکۍ پټول:

أبي حازم المديني ویلي دي:
خپلې نیکۍ داسې پټې کړه لکه څرنګه چې خپل ګناهونه پټوي.
سير اعلام النبلاء (۶/۱۰۰).

*****

رېښتني مړ څوک دی:

امام ابن الجوزي - رحمه الله - ويلي دي :
" هغه څوک مړ نه دی چې له بدن څخه یې روح ووځي ،
بلکې رېښتني مړ هغه څوک دی چې په ځان د الله تعالی حقوق نه
پېژني".
التذكرة (ص ۱۸).

*****

هڅه وکړئ:

چې ځانته وفادره دوست پیدا کړئ،
ځينې سلفو ويلي دي: "ستره توبه وفاداره ورور درلودل دي".
أداب الدين والدنيا (مخ ۱۶۱).

*****

د خپل ځان کمی پيژندل:

امام الشاطبي د حمدون القصار - رحمهم الله - نه نقلوي :
« څوک چې د سلفو ژوند لیک ته وگوري د سړیتوب له مرتبې
څخه به دخپل ځان وروستوالی او کمی وپېژني ».
کتاب الاعتصام (ص ۱۲۷).

*****

د چا سپکاوي مه کوئ:

امام مناوي - رحمه الله - وايي:

"انسان لپاره مناسب نه ده چې د چا سپکاوي وکړي، ښايي سپکيدونکي شخص پاک زړی، نیک عمله، او سپين نيتی وي، الله جل جلاله د بندگانو سپکول د پښیماني، ذلت او رسوايي سبب گرځي".

فيض القدير (۳۸۰/۵).

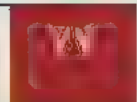
*****

په عبادت کې ده سنت طريقه معتبره ده:

امام البانی - رحمه الله - وايي:

"په عبادت کې دېروالي معتبر نه دی، بلکې معتبره دا ده چې عبادت د سنت په طريقه او له بدعت څخه لېري وي".

ابن مسعود رضي الله عنه هم دې خبرې ته اشاره کړي، فرمايي: "په سنتو کې ميانه روي په بدعت کې له هڅې او زیار څخه غوره ده". السلسلة الصحيحة (۵/۱۴).

*****

د خلکو رضایت:

حسن بصري- رحمه الله- وایي:
"ما چې کله خلک ولیدل چې له خپل خالق څخه نه رضا کېږي،
نو پدې پوهه شوم چې ددې په څېر یې له مخلوق څخه هم نه رضا
کېږي".
کذب المفتری (۴۲۲).

*****

پوره بدله:

علامه ابن عثیمین رحمه الله وایي:
پدې پوهه شه که چېرته دې دخپل مسلمان ورور عیبونه خپاره او
بنکاره کړل!
هر ورو به الله جل جلاله پر تا داسې څوک مسلط کړي،
چې ستا عیبونه او نیمگړتیاوې به خپري او خلکو ته ډاگه کړي.
تفسیر سورة الحجرات (۱/۵۲).

*****

اتفاق:

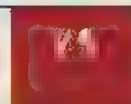
ابن عثيمين رحمه الله وايي:

"هر هغه څه چې د خلکو ترمنځ د کینې، جلاوالي، او د دښمنۍ لامل ګرځي شریعت یې په کلکه ردوي، ځکه د اسلام سپیڅلې دین اساس د مسلمانانو ترمنځ په یووالي، محبت او دوستۍ بنا دي".
الشرح الممتع (۱۴۳/۸)

*****

د فکر وړ ده:

ایا زموږ په ژوندیو تورو غیبت کول مهم نه دي؟
ښځینه مړې د تدفین پر مهال یې محارم د قبر څنډو ته راټول شوي وي، د مړې له ځای یې کړۍ تاو کړي وي ترڅو پردی څوک ورنږدې نشي.
پرلپسې په لوړ غږ اواز کوي، جنازه پټه کړئ قبر ته پرده وکړئ.
دا ټولې کړنې پخپلې تور سري باندې دوی د غیبت څرګندونه کوي پداسې حال کې چې هغه په کفن کې مړه پرته وي.

خو په ژوندیني بیا د ډېرو کرڼه ددې برعکس وي خپلو تورسرو ته
د بې پردګۍ، مخ د لوڅولو او هغه ناروا لباسونو د اغوستلو اجازه
ورکوي چې هغوی بدن د اندامونو ښکارندوی کوي.

*****

دردناک حقیقت:

مونږ هغه امت وو چې څه وخت مو ګډې اویزې څرولي،
د اسلام په راتلو سره مونږ داسې امت وګرځیدلو چې د امتونو
مشري او ساتنه مو پیل کړه،
خو کله چې مو اسلام ته شاه کړه د ګډو په څېر مو نور امتونه
څروي.

*****

اولاد د اصلاح لامل:

مجاهد رحمه الله وایي:
یقینا الله جل جلاله دیو چا د دینداری او نیک عملی له امله د
هغه بچیان او لمسیان صالحه او نیک عمله کوي.
الحلیة لأبو نعیم (۲۸۵/۳)

*****

تعصب:

باید تعصب یوازې د دلیل لپاره وي نه د خلکو د نظرونو لپاره

امام احمد بن حنبل - رحمه الله - وایي:

- زما د مالک، شافعي، اوزعي او ثوري - رحمهم الله - تقلید مه کوئ، بلکې علم له هغه ځایه څخه واخلي چې هغوی ترې اخستي دي.

- بیا وایي: د اوزعي رایه، د مالک رایه، او د ابو حنیفه - رحمهم الله - رایه ټولې اراء او نظرونه دي، چې زما په وړاندې یو شان دي، بلکې حجت او دلیل یوازې په اثارو کې دی.

صفة الصلاة للألباني.

*****

لنډه کيسه خو د ژوند تگلاره ټاکي:

یو سړی عبد الملك بن مروان ته راغلی وویل:

زه دې له یو کاره خبروم هغه ورته وویل:

خبر مې کړه خو دروغ به نه وایي، غیبت او منافقت به هم نه
کوي، هغه وویل: بیا خو ماته بېرته د ستیندو اجازه راکړه.

*****

د علم په خپرولو کې سستي مه کوي:

• ابن المبارک رحمه الله وایي:

« له پیغمبري څخه وروسته له علم نشرولو او خورولو بله غوره
درجه او مرتبه نه پېژنم ».
تهذيب الكمال (۱۶/۲۰).

• ابن الجوزي رحمه الله وایي:

« که څوک خوښه گني چې له مرگ څخه وروسته یې نیک عمل
پرې نه شي نو علم دې خپور کړي ».
التذكرة (۵۵).

*****

عمل او وینا مو سر یو کړئ

زبید الیامي رحمه الله وايي:

د ابن مسعود رضی الله عنه خبرې شل کاله چوپ پاتې کړم او هغه دا: "د چا وینا چې له عمل سره برابره نه وي هغه خپل ځان رقي".

*****

ګټوره فائده او قیمتي وینا:

سري السقطي وايي:

د شبهاتو په پریښودلو نه شي توانیدلای مګر هغه څوک چې شهوات پرېږدي.

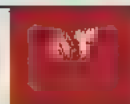
الطیوریات (۵۹/۱)

*****

بدګماني:

بکر المزي رحمه الله وايي:

"له هغه خبرو ځان وساته که په کې په سمه وي نو ثواب یې نه درسي او که په کې په خطا وي نو ګناهنگار یېږي، چې هغه پخپل مسلمان ورور بد ګماني کول دي.

رواه ابن سعد في الطبقات (٧/١٥٧)

*****

د نصيحت او نيوکې منل:

ابن قدامة المقدسي - رحمه الله - وايي:

"سلفو به هغه څوک خوښول او مينه به يې ورسره لرله چې هغوی ته به يې د هغوی نيمگړتياوې او عيونه ورپه گوته کول، خو نن سبا په غالبه توگه مونږ ته تر ټولو د بغض او کينې وړ هغه څوک وي چې مونږ ته زمونږ نيمگړتياوې او عيونه رابښايي".
منهاج القاصدين (١٩٦)

*****

له هغه چا سره مينه وکړئ چې درته سمه لار ښايي:

علامة ابن عثيمين رحمه الله وايي:

«هر څوک چې له تاسره په دين، نصيحت، نيکيو ته په هڅولو او له بديو څخه په منع کولو کې ښېگړه او مرسته وکړي، نو دا تقاضا کوي چې ته له هغه سره مينه او محبت وکړې، په اوسني وخت کې ځينو خلکو د کړنې پر خلاف،

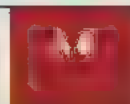
چې ته ورته په نیکو امر وکړې او له بدو څخه یې منع کړې، او ورته د خیر او سمې لار لارښوونه وکړې، نو زړه درته له کینې او بغض ډکوي، چې دا کار هم د دین او هم د عقل خلاف دي». شرح اقتضاء صراط المستقیم (ص ۲۷۹).

*****

رېښتني ورورلي:

امام ابن باز رحمه الله وايي:
«ورور دې هغه دی چې درته یې نصیحت او یادونه وکړه او له بدو یې خبر کړي، نه هغه چې له تا ناخبره، لا پروا او درته چاپلوسي کوي، په رېښتني ورور دې هغه دی چې درته نصیحت او یادونه کوي، دالله جل جلاله لور ته دې رابلي، د خلاصون لار درښايي ترڅو یې خپله کړي، د هلاکت له لارې دې ویروي او دهغې ناوړه پایله درښايي ترڅو ترې ځان وژغورې». فتاوی ابن باز (۱۴/۲۱).

****

حق باید له هر چا ومنل شي:

فضیل بن عیاض رحمه الله نه د تواضع په اړه وپوښتل شو، هغه وویل: «حق ته ټیټدل، او ورته غاړه کیښودل، او له هر چا څخه د حق منل».

تهذیب المدارج (۲/۶۸۰).

*****

پنځه ستر خویونه مو وlian کوي:

امام سیوطي رحمه الله وایي:

د ماشومانو پنځه خویونه که چېرې لویانو د خپل رب سره درلودلی نو وlian به ول:

- د رزق پروا نه لري.
  - د ناروغۍ پر وخت له خپل رب څخه فریاد نه کوي.
  - په گډه خوراک کوي.
  - د وېرې پر وخت یې له سترگو او ښکې روانې وي.
  - د جنگ او جگړې پر وخت د سولې په لور منډه کوي.
- حسن المحاضرة (۱/۵۲۱).

*****

نیت او عمل مو یوازې د الله تعالی لپاره ځانگړی کړئ:

امام شافعي رحمه الله وايي:

«ای ابو موسی! که خپل ټول کوشنې وکړې چې ټول خلک خوښ

وساتي نو دا ناشونې ده،

کله چې داسې ده نو خپل عمل او نیت یوازې د الله تعالی لپاره
خالص کړه».

شعب الإيمان للبيهقي (۱۰/۲۰۱).

*****

د آخرت په فکر کې شئ:

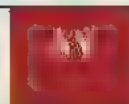
عمر بن عبد العزيز رحمه الله وايي:

آخرت مو سم کړئ دنیا به مو سمه شي، او د باطن اصلاح وکړئ

ظاهر به مو اصلاح شي.

حلیة الأولیاء (۲۶۶/۵).

*****

د نفس رضایت:

ابن الجوزی رحمه الله وایي:
د انسان ستر مصیبت د خپل نفس رضا کول او پخپل علم قناعت
کول دي، چې دا ستونزه په ډېرو خلکو کې عامه شوي ده.
صید الخاطر ابن الجوزی (مخ ۴۷۰)

*****

وېستنې نیکمرغي:

عبد الرحمن السميټ رحمه الله وایي: "زه پدې وپوهیدل چې
رېښتنې نیکمرغه د نورو زړونه خوشحالول دي".

*****

له جاهله گيله مه کړئ:

إمام الذهبي- رحمه الله- وایي :
جاهل د خپل ځان رتبه او قدر نه پېژني، نو څرنگه به د بل چا رتبه
او احترام وپېژني.
سير أعلام النبلاء (۱۱/۳۲۱).

*****

له اسلام پرته بل دین الله پاک ته د منلو وړ نه دی:

علامه ابن عثیمین - رحمه الله - وایي:

که هر څوک فکر کوي چې د ځمکې پر مخ الله جل جلاله ته د اسلام پرته بل دین د منلو وړ دی، هغه کافر دی چې په کفر کې یې هېڅ شک نشته دی.

مجموع الفتاوی (۳/۲۱).

*****

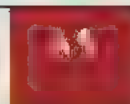
د بدعاتو مخنیوی:

امام الأوزاعي رحمه الله وایي:

"کله چې بدعت پیل شي، او اهل العلم یې انکار ونه کړي، نو وروسته بیا سنت وگرځي".

التعديل والتجريح للباجي المالکي (۱/۴۶).

*****

د عبادت خوند:

امام أحمد بن حرب رحمه الله وايي:
"پنځوس کاله مې د الله جل جلاله عبادت وکړ،
خو د عبادت خوند مې تر هغه احساس نکړ ترڅو چې مې لاندې
شیان پرېښودل:

- د خلکو خوښه مې پرېښوده ترڅو وتوانیدم چې حق ووايم.
  - د بې لارې خلکو ملگرتوب مې پرېښود نو د نیکانو له ملگرتیا برخمن شوم.
  - د دنیا خوندونه مې پرېښودل پرځای مې دا خرت خوندونه وموندل.
- سير أعلام النبلاء (۳۴/۱۱).

*****

د ژبی کنټرولول:

مالک بن دینار رحمه الله وایي:
سلفو به ددري خبرو سپارښتنه کوله:

- د ژبی په کابو کولو.
- داستغفار په زیاتوالي.
- او په ځانلوالي.

صفوة الصفوة (۲/۱۶۴).

*****

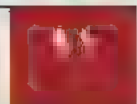
د ځان اهمال د ټولنې اهمال دي:

ابن باديس وایي:

"هغه څوک بل چاته گټه او فايده نه شي رسولای چې د ځان په اړه
لا پروا وي،

په عقلي، روحي او بدني لحاظ ځان ته پاملرنه ددې لامل کېږي چې
انسان دې دنورو په اړه هم خيرخوا واوسي."

*****

د زړونو ثبات:

امام أحمد بن حنبل- رحمه الله- ته دفتني پر وخت وویل شو:
ایا نه گوري څرنگه باطل پر حق بر لاسي شو؟
هغه ځواب ورکړ: "هېڅکله داسې نده، تر څو چې زړونه ثابت
وي نو تر هغې به حق غالب وي"
ربه ته مو پر حق باندې زړونه ثابت کړي.

*****

د مرگ په اړه د خلکو یقین:

عمر بن عبد العزيز (رحمه الله) وایي:
ما داسې یقین نه دی لیدلی چې د شک په څېر وي، پرته د مرگ په
اړه دخلکو د یقین نه، له دې امله مرگ ته تیاری نه نیسي.

*****

دیني پوهه مو فتنو څخه د خلاصی لامل ګرځي:

مقبل الوادعی رحمه الله وایي:
مونږ دفتنو په زمانه کې اوسو، واجب ده چې د الله پاک په دین
کې پوهه تر لاسه کړو، تر څو وکولای شو په پوهې او بصیرت
سره له فتنو لېري پاتې شو.

قمع المعاندين (٦١).

*****

زړه دنرموالي اودرملنې دوه ستر لاملونه:

- د قران کریم تلاوت او په لوستنه کې یې سوچ فکر کول.
- د الله پاک ذکر او یادونه.

*****

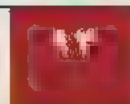
ګرسمس لمانځل:

- د ګرسمس لمانځلو دلیل یې د کال پیل وي !!
- د مولد لمانځلو دلیل یې در رسول صلی الله علیه وسلم سره مینه وي !!

- د (مینې ورځ) لمانځلو دلیل یې د مینې زیاتوالی وي !!
- د مور ورځ لمانځلو دلیل یې د مور سره نیکي وي !!

او همداسې نور...

- خو کله چې ورته مخې ته در رسول صلی الله علیه وسلم سنت تېر شي نو د پریښودلو لامل یې سنتوالی ښایي وایي
فرض خو نه دی!

الله جل جلاله فرمایي:

((فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا))

*****

د چغلي ناوړې پایلې:

چا یو نیک سړي ته چغلي پیل کړه هغه ورته وویل:
دري جنايتونه دې ترسره کړل:

- زما او زما د ورور ترمنځ دې اړیکې پرېکړي.
- زما خالي زړه دمصرف کړ.
- زما په زړه کې دې خپل احترام کم کړ.

*****

په هر حال کې د الله جل جلاله شکر ويستل پکار دی:

یوناني حکیم وايي:

مابه ژړل کله چې به خپه ابله گرځيدم،
خو هغه وخت مې له ژړا بس کړل، کله چې مې داسې څوک وليد
چې خپو د نشتون لامله په ځنگونو گرځيده.

*****

خپلو نیمګړتیاوو نه باملرنه:

عکرمه رحمه الله وايي:

"ماله هغه چا کم عقل ندی لیدلی چې دځان بدې پیژني، خو بیا هم له خلکو غواړي چې په علم او نیکی یې موصوف کړي".
تنبيه المغترين (ص: ۳۳).

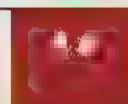
*****

د ښو اخلاقو ارزښت:

ابن سعدي رحمه الله وايي:

"د نفس په خوښۍ کې د ښو اخلاقو خاص ارزښت دي، یواځې هغه خلک یې پیژني چې تجربه کړې وي".
انتصار الحق : ص (۴۶).

*****

د دوستی انتخاب:

امام شافعي-رحمه الله- وایي:
د انسان لپاره پکار ده چې د دوستی لپاره ریښتني او وفادره خلک
وټاکي، لکه څرنګه چې د امانت ساتنې لپاره امانت داره او باوري
خلک ټاکي.

[الانتقاء لابن عبد البر ١٥٧].

*****

عذر وړاندې کول:
ابن حبان رحمه الله وایي:
که یو چاته د عذر وړاندې کولو موخه یواځې غرور او ځان
خوښی له مینځه وړل وي، نو په هر عاقل واجب ده چې له هره
تپروتني او خطا سره عذر مل کړي.
روضة العقلاء (١٨٦).

*****

د سرلوړۍ او مشرۍ لامل:
له ابو سفیان څخه وپوښتل شو:
د څه لامله سرلوړی او د قوم مشر شوي؟

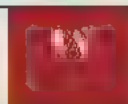
هغه وویل: له چاسره می بحث او جگړه نده کړی مگر داچې
دسولی لپاره می لار پریښی ده.
نثر الدر (۳/ ۱۶۷).

*****

د راز ساتنی اهمیت
عمر بن الخطاب - رضی الله عنه- وایي:
چاچې خپل راز پټ وساته،
اختیار به یې پخپل لاس کې وي،
او چاچې ځان د نورو ته وړاندې کړ، بیا دی هغه څوک نه
ملا متوي چې پده بدگمانی کوي.

*****

د نبوی سنتو راژوندی کول:
علامه ابن عثیمین- رحمه الله- وایي:
دا څرگنده ده چې د نبوی سنتو په راژوندی کولو دوه ځله انسان له
ثوابه برخمن کیږي:
• لومړی په سنت دعمل کولو.

• دوهم سنت دراژوندی کولو.

*****

خوراج او د مسلمانانو وژنه:

أيوب السخيتاني رحمه الله وايي: " خوارج په نومونو کې سره مختلف دي، خو په توره کې سره متفق دي".

يعنی دلې او تگلارې يې سره جلا دي خو د مسلمانانو په وژنه سره يوه خوله او يوسلا دي.

الشریعة للأجری (۵/۲۷۴).

*****

غریبی د پیغور سزا:

ابن سرین- رحمه الله- ته وویل شو: کله چې یې خپله شتمنی له لاسه ورکړه، چې تاون دی زیات وکړ.

هغه ځواب ورکړ: دا هغه گناه وه چې ما یې د څلویښت کالو

راهیسی د سزا انتظار ویسته،

بیا تری د گناه په اړه وپوښتل؟

هغه وویل: ما یو چاته د ناچارۍ او غریبی پیغور کړي و .

*****

داخلي نیمګړتیا

عبدالکریم بکار وایي:

دښمنان مو راته دروازی په سختی ټکوي،

خو تر هغی درانوتلو توان نلری تر څو چې مو ورته له دننه

خلاصې کړي نوي.

*****

په معاصر وخت کې ستره سپارښتنه:

ابن حزم - رحمه الله تعالی - وایي:

"په حساسو مسائلو کې چوپتیا څومره غوره ده؛ ډیر خلک مو

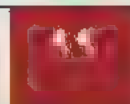
ولیدل چې خپلو ژبو هلاک کړل خو داسی څوک مو تر اوسه ندی

لیدلی چې چوپتیا ورته زیان رسولی وي."

الرسائل: (۱/۴۰۲).

*****

د بدو ځواب باید بد نوی:

يو کس يحيى بن معين ته کنځل وکړل،
خو هغه ځواب ورنکړ، چا ورته وويل چې ويل دى ځواب
ورنکړ،

هغه وويل ما دا علم د څه لپاره زده کړي.

*****

د زړه شتمنى او د مال ډيريدل:

شيخ عبد الرحمن السعدى - رحمه الله - وايي:

په ريښتني شتمنى د زړه ده نه د مال ډيريدل،

څومره شتمن او مالداره دي چې زړونه يې غريب او حرصناک

وي.

*****

بيوزلي:

حاتم الأصم - رحمه الله - وايي:

له بيوزلي او غربت څخه مه ويرېږه، ځکه ته الله جل جلاله له

اور څخه ويرولى يې، نه له غربت او ناچارۍ څخه.

*****

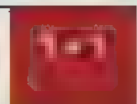
نیک عمله دشمن درته له بد ملگری غوره دي:
سفيان بن عيينة-رحمه الله- وايي:
څکه نیک دشمن دی خپل ايمان دی له دی منع کوی چې تاته زیان
او تکلیف درورسوي،
خو بد ملگری تاته دزیان رسیدو په اړه لا پروا وي.

*****

عمل:
مالک بن دینار-رحمه الله- وايي: "عمل د نه قبلیدو ویره سخته ده
دعمل له کولو نه".

*****

په نیکو کارونو کې تيزي:
إمام أحمد-رحمه الله- وايي:
کله چې د یو چا پر مخ د خیر او نیکی دروازه پرانستل شي،
نو باید دهغي په لوردی تيزي وکړي،
څکه دا نه پوهیږي چې کله یې پر وړاندې ټول کیږي.

کتاب الزهد

*****

دنیکې بدله:

له سکندر پاچا څخه وپوښتل شو:

په پاچایې کې دې کومه یوه لاسته راوړنه ده چې ته پرې ډیر خوښ یې؟

هغه وویل: پدې توانیدل تر څو هغه چاته غوره بدله ورکړم چې له ماسره یې نیکې او احسان کړي.

*****

لویه لاسته راوړنه::

له یو حکیم څخه وپوښتل شول:

په ژوند کې د انسان تر ټولو لویه لاسته راوړنه کومه یوه ده؟

هغه په ځواب کې وویل:

په ژوند کې د انسان تر ټولو ستره لاسته راوړنه دا ده چې په غیاب کې یې خلک په ښو (نیکه) یاد کړي.

*****

راتلونکي وخت:

علي - رضي الله عنه- وايي:

په تاسو داسي وخت راتلونکي دي چې:

- مشر به مو گناهنگار وي،
- عالم به مو منافق وي،
- کشر به مو دمشر احترام نکوي،
- مالدار به مو د غريب مرسته نکوي.

*****

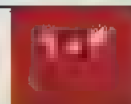
دکینه گر انسان نښي:

لقمان حکیم وايي:

د کینه کونکی درې نښې دي:

- کله چې يې ملگری پناه وي غيبت يې کوي،
- چې حاضر شي چاپلوسي يې کوي،
- په تکليف او مصيبت يې خوشحاليږي.

*****

د لمونځ اهتمام:

سعید بن المسیب - رحمه الله - وایي:

د دیرشو کلونو راهیسي مؤذن اذان ندي کړي مگر داچې څه په
جومات کې موجود يم.

*****

فتوی ورکول:

دهغه چا کار دي چې اهلیت یې ولري:

امام مالک - رحمه الله - وایي:

ما تر هغې فتوی نده ورکړي چې ترڅو زما لپاره اویا کسانو هغې د
وړتیا او اهلیت گواهي نده ورکړي.

*****

د علم اهمیت:

امام أحمد بن حنبل - رحمه الله - وایي:

انسان علم ته له خوراک او څښاک زیاته اړتیا لري،

ځکه خوړو او اوبو ته په ورځ کې یو ځل یا دوه ځله ضرورت
پدا کیږي،

خو علم ته دخلکو اړتیا هغوي دساه اخستلو په شمیر ده.

*****

هوساینه:

أبو الدرداء-رضي الله عنه- وایي:

دهوسایني او اساني په وخت کې الله جل جلاله راویله شاید چې
دمشکل او سختي وخت کې دعا قبوله کړي.

*****

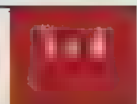
په علم عمل:

أبو الدرداء-رضي الله عنه- وایي:

ترهغې عالم نه شي جوړیدای ترڅو چې متعلم ونه اوسي، او
ترهغې متعلم نه شي کیدای ترڅو چې په زدکړي علم عمل ونه
کړي.

خه له دی ډیر زیات ویریزم چې کله دخپل رب په وړاندې
دحساب لپاره ودریزم اوماته وویل شي: "چې تاپخپل زدکړي علم
خه عمل کړي؟".

*****

د اسلامي امت راتلونکي:

شيخ ابن باز-رحمه الله- وايي:

دا امت به ناروغه وي خو مري نه، په غفلت کي به وي خو ويده کيږي نه.

مه نا اميده کيږي...

خپله سرلوړي او عزت به هله وويني چې کله د خپل رب لور ته ستانه شوي،

ځانونه مو اصلاح کړه، او دخپلو ورونو مرسته مو وکړه.

*****

يحيى بن أبي كثير-رحمه الله- وايي:

علم په جسمي راحت نه ترلاسه کيږي.

*****

د توکل مهمه فائده:

حاتم الأصم ته وويل شو توکل دی په څه بنا دی؟

هغه په خواب کې وويل: په څلورو خويونو:

- پدې يقيني یم چې رزق می څوک نشي خوړلای، نوزره می مطمئن شو.

- پدې پوهه یم چې زما عمل بل څوک نه کوي، نو پخپل عمل مشغول یم.
  - پدې یقین یم چې مرګ ناڅاپه راځي، زه ورته مخکوالی کوم.
  - پدې پوهه یم چې د الله له نظره نشم پتیدای، نو حیا ترې کوم.
- سیر اعلام النبلاء (۱۱/۴۸۵).

*****

نورو د ناموس احترام ساتل:

عمر بن عبدالعزیز رحمه الله وایي:

«مونږ سلف لیدل چې هغوی به عبادت یواځې په روژه او لمونځ کې نه لیدلو، بلکې د خلکو له عزت او ناموس څخه ځان ساتل یې عبادت ګڼل، ځکه دسپې مونځ گذار او د ورځې روژدار چې د ژبې ساتنه ونه کړي، د قیامت په ورځ به له ټولو مفلس وي».

سفيان الثوري وايي: دا د چوپتيا، په کور کې د کيناستلو، او په پخپله روزی د راضي کيدو وخت دي تر څو چې درته مرگ راشي».

التمهيد (۱۷/۴۴۳).

*****

د شام جليل القدر تابعي أبوأدریس الخولاني وايي :
په زړو او خيرنو جامو کې پاک زړه غوره دی.
له پليت او خیرن زړه نه چې په پاکو او نویو جامو کې وی.
ابن أبي شيبة في المصنف: (۳۶۵۲۰).

*****

ابن الجوزي رحمه الله وايي:
د نورو له تيروتنو سترگې پتول تل د درنو خلکو د لوړو خويونو
شميرل کيږي،
ځکه خلک تيروتنو او خطا ته وړاندې کيږي،
که يو سړی هرې تيروتني او خطا ته متوجه شي، نو ځان او نور به
ستړی کړي،

عقلمند او څیرکه انسان باید په هره وړه او لویه خبره کې دقت ونه کړي،

لډې امله امام احمد رحمه الله ویلي: "نهه برخې ښه اخلاق له تیروتنو څخه په مخ اړولو کې دي".

*****

د نورو په حق کې ظلم:

ابن سیرین رحمه الله ویلي دي:

«دا دی د مسلمان ورورو سره ظلم دی، چې تا ته معلومی بدي یې

یادوئ، خیر او نیکي یې پتوئ.

صفة الصفوة (۳/۳۵۴).

*****

غفلت:

ابن الجوزي رحمه الله وايي:

«کله چې غفلت برلاسی شي، نو يقينا بد بختی حاکمه شي».

التذكرة (۱۷۸).

*****

د حق نه منل:

علامة ابن عثيمين رحمه الله وايي:

حق د نه منلو درې لاملونه دي:

- ناپوهي.
  - د حق په پلټنه او غوښتلو کې تفریط .
  - بدنيتي او ناوړه اراده، چې څښتن يې د تعصب او خواهشاتو له امله حق پرېږدي.
- شرح الكافية الشافية (٢ / ١٠٨).

*****

د بدعاتو درملنه:

ابن باديس رحمه الله وايي:

«شيطاني بدعاتو د درملنې لپاره د نبوي سنتو خپرول گټور علاج دي».

الآثار: (٢٤٨/٢).

*****

د ځان پیژندنه:

سفيان الثوري رحمه الله وايي:

«څوک چې ځان وپيژني، د ده په اړه د خلکو له خوا کيدونکي

خبرې به ورته زيان ونه رسوي».

العقد الفريد (۱/۲۲۹).

*****

گټور تجارت

أبو حاتم ويلي دي: «گټور تجارت د الله جل جلاله ذکر دی او

تاوونی تجارت د خلکو ذکر او یادونه ده».

بهجة المجالس: (۸۶).

*****

د منافق نښې:

إمام وهب بن منبه وايي:

" د منافق دری نښې دي:

- په ځانلوالی کې سستی کوی،
- د خلکو له مخی بیا چټک او فعاله وی،

- په خپلو ټولو چارو کې په ستاینه ټینګار کوی. "
حلیۃ الأولیاء : (۴/۴۷).

*****

دوست هغه دی چې په سختی کې دی ترڅنګ ولاړ وی
سعید رسلان وایي:

«پدې مه ویاړه چې سر د وینستو په شمیر دوستان لري،
کله چې یې کوم یو ته محتاج شوي نو بیا به درڅرګنده شي چې
میرات یې». *****

نن سبا به مو داسې خلک ډیر تر سترګو شي
سفيان بن عیینه رحمه الله وایي: "
«په خلکو به داسې وخت راشي،
چې په جوماتونو کې به یې شیطانان ناست وی، دوی ته به د دین
چارې ورښايي».
البدع لابن وضاح (۲۶۴). *****

د نورو سپکاوی

په نورو پورې توکې او مسخرې هغه څوک کوی
چې زړه له ناوړه اخلاقو او هر ډول بدو خوښوونو ډک وی.
له دې امله نبی صلی الله علیه وسلم فرمایي:
« د یو سړي لپاره دا شر پوره دی چې د خپل مسلمان ورور
سپکاوی وکړي ».

تفسیر السعدی سورة الحجرات

*****

ستر نعمت

پاچا له خپل وزیره وپوښتل: هغه کوم ستر نعمت دی چې الله تعالی
یې خپل بنده ته ورنصیب کړي؟
وزیر په ځواب کې وویل: عقل دی چې پرې ژوند تیروی.
پاچا وویل: کچېرته عقل نوی؟
وزیر وویل: ادب دی چې ځان پرې سینگار کړی.
پاچا وویل: کچېرته ادب نوی؟
وزیر وویل: مال دی چې بدی یې پته کړی.

پاچا وویل: کچېرته مال نوی؟

وزیر وویل: بیا اسمانی تندر چې ویي سوځوی، خلک او هیواد له غمه په راحت کې شي.

کتاب المستطرف للأبشي

*****

د پاچا له ظلم څخه د خلاصون غوره لار

ابن أبي العز الحنفي رحمه الله وايي:

« که ولس غواړي چې د پاچا له ظلم څخه نجات ومومي، نو پخپله دی ظلم پرېږدي. »

شرح عقيدة الطحاوية (۳۸۹).

*****

امر بالمعروف

سفيان بن عيينة - رحمه الله - وايي :

« کله چې دی په نیکو امر وکړ

نو د مؤمن ملا دی ورمضبوطه کړه او کله چې دی له بدو منع وکړه

نو د منافق مخ دی ورڅرکړ. »

الأمر بالمعروف للخلال: (ص ۴۳).

*****

دنيا د ژوند لنډه پیژندنه
علي بن أبي طالب رضي الله عنه ته وویل شو:
" يا أبا الحسنه مونږ ته دنيا راوپيژنه.
هغه وویل:

حلال یې: حساب او حرام یې: اور دی".
[الزهد لابن أبي الدنيا ٢٩]

*****

دفتنو څخه نجات
أبو بكر الآجري رحمه الله وايي:
فتنې په ډيرو ډولونو دي:
ځينې سترې فتنې تيرې شوي...
چې له هغې څخه ځينې ملتونو نجات موندلی...
او ځينې نور په کې هلاک شوي:
چې لامل یې
- د خواهشاتو پیروی!

- او دنیا ته ارزښت ورکول!.
- الله تعالیٰ چې چاته د خیر او فتنو څخه د نجات اراده وکړي:
- هغه ته د دعا دروازه پرانیزي.
- خپل رب ته پناه یوسي.
- پخپل دین ووریږي.
- د خپلي ژبي ساتنه وکړي.
- د وخت ارزښت وپیژني.
- د څرګند دلیل سره یوځای شي، چې هغه د عامه مسلمانانو (اهل سنت والجماعت) ډله ده.
- په دین کې اوږی راوړي نه.
- د الله تعالیٰ بندګی کوي.
- په فتنو کې لاس وهل پریږدي
- ځکه د فتنو پر وخت ډیر خلک رسوا کیږي.
- المصدر کتاب الشريعة (۱/۳۹۲).

*****

ابن عثیمین رحمه الله وایي:

"کله چې د پاچا هیبت له مینځه ولاړ شي هیوادونه نا امنه شي،
فتنې، گډوډی شر او فساد عام شي".

*****

په دیني مسائلو کې اشتباه ستر لاملونه :

علامة ابن عثیمین - رحمه الله تعالی - وایي: "په دیني مسائلو کې د
اشتباه او گډوډی ستر لاملونه څلور دي:

اول : د علم کمښت:

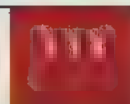
د علم د کمښت له امله اشتباه مینځته راځي، ځکه د پراخه علم
څښتن هغه څه پیژني چې نور یې نه پیژني.

دوم : ناسمه فهم:

کله یو څوک د پراخه علم څښتن وي خو نصوصو څخه د ناسمه
فهم اخستلو له امله پرې مسائل گډوډ شي.

دریم : په نصوصو کې سوچ فکر نه کول:

یعنی: د نصوصو په پلټنه سوچ فکر او هغی د معناگانو په پیژندلو
کې ځان نه کړوی په دی دلیل چې دا لازم ندی.

خلورم: ناوړه نیت او اراده:

یعنی: د انسان موخه یواځې د خپلې وینا بری وی بی له دینه چې وینا یې سمه وی او که ناسمه، دچا نیت او اراده چې داسې وی نو علم د تر لاسه کولو محرومېږي،
ځکه د ده له علم تر لاسه کولو څخه موخه یواځې د خپلو خواهشاتو پیروی وی....».

شرح ریاض الصالحین (۱۶۳-۱۶۴).

*****

حافظ ابن حزم- رحمه الله- وایي:

«تولې بی لارې دلې،

د تل لپاره هڅه کوي چې د مسلمانانو نظام گډوډ کړي، یووالی او

امنیت یې له مینځه یوسي،

او د مسلمانانو په وړاندې توره وکاروي.».

الفصل- ۱۷۱/۴

*****

مبتدع او اسلام

ابن حزم- رحمه الله- وایي :

«الله تعالی هیڅکله په مبتدع انسان اسلام ته بری نه ورکوی».

[الملل والنحل]

*****

فائدة :

سهل بن عبدالله التستري - رحمه الله - وایي :

«د نیکۍ أعمال نیک عمله او فاسق دواړه کوي، خو گناهونه

یواځې ریښتني مسلمان پرېږدي».

حلیة_الأولیاء (۱۰/۲۱۱).

*****

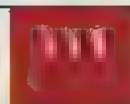
مقبل الوداعي رحمه الله وایي:

«کله چې دی په الله تعالی پناه ونيوله،

کې بیا ددې کون ټول وگړي ستا په خلاف دسیسه جوړه کړي،

نو الله تعالی به درته د حل او وتلو لار برابره کړي».

المصارعة (ص ۹).

*****

جهل د عبادت ناوړه پایله:

محمد بن سیرین وایي:

"یو ډلې د علم تر لاسه کول او د علماوو سره ناسته پرېخوډه، په لمونځ او روژو نیولو یې پیل وکړو تر دې چې د زیات عبادت لامله د ځینو پوټکی په هډوکو پورې وچ شو، بیا یې د سنتو مخالفت شروع کړو، هلاک شول او د بې گناه مسلمانانو وینې یې توی کړي، زما د په الله قسم وی هغه ذات چې یواځې د عبادت مستحق دی، چا چې هم بې د علمی عمل کړی نو د اصلاح څخه یې فساد زیات کړی".

الإستذکار (۸/۶۱۶).

*****

مونږ یې پلي کولو ته څومره اړ یو:

ابن الملّقن - رحمه الله - وایي:

"د انسان په چوپټیا او خبرو کولو کې دوه سترې گټې دي، باید تر لاسه یې کړی:

- ۱- د خیر خبرې کول.
- ۲- له شره چوپ پاتی کیدل.
- او دوه ستر تاوانه دی باید ځان ترې وژغوری:
- ۱- د شر خبرې کول.
- ۲- له خیره چوپ پاتی کیدل.
- المعین فی تفهم الأربعین (ص ۲۱۶).
- خو لدې غوره د نبی کریم علیه الصلاة والسلام وینا ده فرمایي :
((..کف عليك هذا..))
- ژباړه: ژبه دی بنده کړه.
- بل ځای فرمایي: ((من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيرا أو
ليصمت)).
- ژباړه: څوک چې په الله تعالی او په ورځ د آخرت ایمان لري نو د
خیر خبرې دی وکړي او یا دی چوپ پاتی شي.

*****

سترغل:

رسول اکرم ﷺ فرمایي:

« له خلکو څخه تر ټولو ستر غل هغه څوک دی چې له خپل
مانځه څخه خلا کوي، رکوع، سجده او خشوع یې نه بشپړه وي. »

رواه الإمام أحمد.

*****

د بدو بدله بد وي:

يو حکيم وايي:

" که د ځان نه په ټيټو او کمزورو خلکو دی ظلم وکړو، نو ځان
نه له لوړو او زورورو خلکو له ظلم څخه به بچ پاتې نشي. "

متل دی وايي:

خپل عمل د لارې مل دی.

*****

په باطل سکوت:

عَلَامَةُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ بَازٍ - رَحِمَهُ اللَّهُ - وایي:

"د علماوو لپاره رواندی چې په باطل چوپ پاتی شي او یا د مبتدع، فاسق او جاهل سره خبری پرېږدي، دا کار ستره خطا ده، ځکه د شر او بدعاتو د خپریدلو، خیر د له منځه تللو او سنت د پتیدلو لامل ګرځي".

مجموع فتاوی ومقالات متنوعة : (٦ / ٥٣).

*****

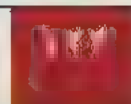
د سنتو پیروی وکړئ:

امام شافعی رحمه الله وایي:

"کله چې موږ نبوی سنت مخی ته راشی د هغی پیروی وکړئ، او د هیڅ چا پروا مه کوئ".

ذم الکلام للهروی (٣٩).

*****

د حق لنډه پېژندنه:

إمام ابن باز - رحمه الله تعالى - وایي:

"حق هغه دی،

چې د سفلو په فهم دقران او سنت سره موافق وی".

الأجوبة المفيدة " ص (۱۱۳).

*****

پام کوه:

ابن قدامة رحمه الله وایي:

"پام کوه!!

پداسې څه مشغول نشئ،

چې ځان د اصلاح څخه مخکې د نورو د اصلاح په اړه وی".

مِنْهَا جُ الْقَاصِدِينَ (۲۲).

*****

د شریعت غوښتنه ومنئ:

محمد بن عمر بازمول وایي:

دوی وایي:

"څرنگه چې یې هماغسې اوسه،

نه دا چې خلک یې له تا غواړی".

زه وایم:

"داسې اوسه چې شریعت یې غوښتنه کړی،

نه دا چې ته او خلک یې غواړی".

*****

دنیکې په وخت کې گناه کول:

حافظ ابن رجب- رحمه الله- فرمایي:

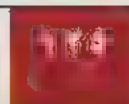
«له گناهونو ځان وساتئ،

ځکه گناهونو د رحمت او نیکۍ په وختونو کې انسان له بښنې

محروموي».

لطائف المعارف (۲۹۵).

*****

د ځان ساتنه:

إمام ابن بطة العکبري - رحمه الله - وایي:

« له خلکو څخه ډیر زیات د ځان ساتونکی هغه څوک دی، چې دخپلې ژبې ساتنه کوي، په دین مشغول وي، بې ځایه ویناوې او کارونه پرېږدي. »

الإبانة الکبری (۲/۵۹۶).

*****

دمؤمن رأس المال:

حسن البصري - رحمه الله - وایي:

" د مؤمن رأس المال دین دی چېرته چې څي هلته ورسره وي.. نه ترې په سفر کې جلا کیږي او نه یې چاته ته سپاری."

الإبانة لابن بطة

*****

د اهل بدعو سره ناسته:

عبد الله بن المبارك-رحمه الله- وایي:

"یقینا الله جل جلاله له هر بدعتی توبه بندوی".

السلسلة الصحيحة (۱۶۲۰).

عبد الله بن المبارك-رحمه الله- وایي:

"د بدعتی مخ سپړه وی، که څه هم د ورځي یې دیرش ځله غوړوی".

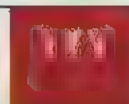
السنة اللالكائي (۲۸۴).

حیی بن أبی کثیر وایي:

"که د بدعتی سره په لار کې مخ شوی،

نو په بله لار روان شه".

الإبانة لابن بطة (۴۷۵/۲).

فضیل بن عیاض - رحمه الله - وایي:

"د الله جل جلاله له لوري ځانگړې ملائکې ذکر د
حلقو (مجلسونو) پلټنه کوي،

وگوره چې د چا سره دې ناسته ده، داسې نه چې د بدعتي سره نوی،
ځکه الله تعالی دوی ته نه گوري، دا د منافقت نښه ده چې یو سړي
پاڅی او د بدعتي سره کینی، ما د غوره خلکو سره ناستی کړی چې
تول یې متبع د سنت وو، دوی ټولو به د مبتدعینو سره د ناستی منع
کوله."

حلیۃ الأولیاء (۸/۱۰۴).

فضیل بن عیاض - رحمه الله - وایي:

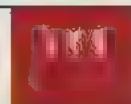
"زه له یهودی او نصرانی سره یوځای خوراک کوم، خو له مبتدع
سره نه، ا خوښه گڼم چې زما او د بدعتي ترمنځ دی د اوسپنې
دیوال وی."

الإبانة لابن بطة (۲/۴۶۰).

فضیل بن عیاض - رحمه الله - وایي:
"څوک چې له بدعتی سره مینه لري،
الله تعالی به یې نیک عمل برباد کړي او د زړه نه به یې د اسلام رڼا
وباسي".
الإبانة لابن بطة (۲/۴۶۰).

فضیل بن عیاض - رحمه الله - وایي:
"له بدعتی سره مه کینه،
زه ورېرم چې په تا باندې د الله تعالی له لوري لعنت نازل نشي".
الإبانة لابن بطة (۲/۴۶۰).

له حماد بن زید - رحمه الله - روایت دی هغه وایي:
«مونږ ته یونس بن عبید وویل: درې نصیحتونه له ما ومنئ:
• خواهش پرسته ته غوږ مه نیسه،
• له هغه ښځې سره مه ځانله کیږه چې ستا محرمه نوی، که
ته پرې قرآن هم لوی،

- پاچا او امیر ته مه ورننوځه که ورته نصیحت هم کوی».
الإبانة لابن بطة" (۳۸۷).

مجاهد - رحمه الله - وايي :
« له اهل بدعو سره مه کينئ، ځکه دوی د پمن خارښ په څیر پلټ دي. »
الإبانة لابن بطة (۳۸۹).

عبد الله بن مسعود - رضي الله عنه - وايي :
« خلک په دوستانو وپیژنئ،
ځکه سړی له هغه چا سره دوستی کوی چې خوښ یې وی. »
الإبانة لابن بطة (۳۷۶).

ابن عباس وايي :
« له خواهش پرستو سره مه کينئ، ځکه د دوی سره ناسته زړه ناروغه وی. »
الإبانة لابن بطة (۳۷۱).

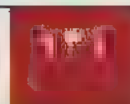
له عمرو بن قیس روایت دی وایی: ویل کیدل به:
"د کوږ او بی لارې سره مه کینه، ځکه زړه به دی کوږ او بی لاری
کړی".

الإبانة لابن بطة (۳۶۶).

أوزاعي ته وویل شو:
یو سړی وایی چې زه د اهل سنتو او اهل بدعو دواړو سره کینم،
اوزعی ورته وویل: دا هغه څوک دی چې غواړی د حق او باطل
ترمنځ مساوات راوړی.
الإبانة لابن بطة (۴۳۰).

*****

لنډ اغیزناک نصیحت:
أبو بكر الطرطوشي- رحمه الله - وایی: "یزید الرقاشي عمر بن
عبدالعزیز ته ورننوت هغه ورته وویل: ای یزیده! ماته نصیحت

وکره، یزید ورته وویل: ای امیر المؤمنین ستا او د ادم علیه السلام
ترمنځ یواځې مړ پلار دی.

هغه وژړل او وویل: ای یزیده نصیحت زیات کره!

هغه وویل: ای امیر المؤمنین د جنت او دودځ ترمنځ بل منزلت
نشته، نو په هغه باندې ېې هوشه راپریوت."
سراج الملوك (ص ۲۶).

*****

په نا امنۍ کې یواځې د فساد گرو بازار گرم وي:
أبو بكر الطرطوشي - رحمه الله - وايي: " که چېرته د پاچا د یو کال
ظلم د تلې په یو اړ کې کینودل شي او د ولس د یو ساعت ظلم او
فساد په بل اړخ کې نو د ولس هغه به ستر او دروند وي د پاچا له
ظلم څخه، ولی به داسې نوی؛ ځکه د پاچا په په زوال کې یواځې د
فساد گرو بازار گرم وي».

سراج الملوك : (ص ۱۵۱).

*****

گټور نصیحت:

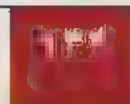
#سليمان بن عبد الملك حَمِيد الطويل ته وويل: ماته نصيحت وکړه:
هغه وويل: "که تا چيرې د الله تعالى نافرمانی کوله او پدې يقينی
وی چې الله تعالى دی وینی، نو يقینا تا په په ډیر ستر ذات جرأت
کړی،
او که چېرته تا گمان کولو چې الله دی نه وینی، نو يقینا ته له ډیر
رحم کونکی رب انکار کړی .
سراج الملوك (٢٩).

*****

ستره فتنه:

له حذيفة بن اليمان -رضي الله عنه- وپوښتل شو:
"کومه فتنه ستره ده؟ هغه وويل: داچې تاته خير او شر وړاندې شی
او ته نه پوهیږی چې کوم یو خپل کړی".
حلیة الأولياء (٧ / ٢٧١).

*****

د علم نشتوالی :

شيخ محمد رمزان الهاجري - حفظه الله - وايي:

"د علم نشتوالی د جرأت لامل کیږي او د الله جل جلاله په دین

باندې یواځې جاهل جرأت کوي"

شرح کتاب شرح السنة ۲۱ (/ ۱۰).

*****

دنیا او آخرت:

وهب بن منبه رحمه الله وايي:

"دنیا او آخرت داسې دي لکه د سړي چې دوه ښځې وي، که یوه

راضی کوي نو بله خفه کیږي".

*****

ورځ تربلی بدتره:

وهب بن منبه - رحمه الله - وايي:

"زه د خپلو اخلاقو پلټنه کوم، خو داسې څه په کې نه وینم چې ما

خوښ کړي".

دا د خپل وخت خبره کوي، مونږ د خپل وخت په اړه څه ووایو:

حلیة الأولیاء (۶۶ / ۴).

*****

انسان دوه شیان بد گڼي:
رسول اکرم ﷺ - فرمایي:
«بنی آدم دوه شیان بد گڼي،
مرگ بد گڼي،
خو مرگ ورته ډیر غوره دی له فتنې نه.
د مال کموالی بد گڼي،
خو کم مال ورته حساب کموی».
صحيح الجامع الألباني: (۱۳۹).

*****

د سنت سپېڅلې لار:
إمام أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ إِمَامُ أَهْلِ السُّنَّةِ (هغه ستر شخصیت چې د خلق
القران په فتنه او ازمیښت کې په خپل دریځ کلک او صابر پاتی شو
(وایي):
● نوی تابعینو،
○ د مسلمانانو امامانو،

○ د سلفو امامانو ،

○ د سترو ښارونو فقهاوو

پدې اجماع کړي هغه د سنت تگلاره چې

رسول اکرم ﷺ پرې وفات شوی په لاندې ډول ده:

■ د الله جل جلاله په پریکړه راضي کیدل،

■ امر ته یې بشپړ تسلیمیدل.

■ په حکمونو یې صبر کول ،

■ د هغه او امر منل ،

■ او له نواهیو څخه یې ځان ساتل ،

■ د قدر په خیر او شر ایمان لرل ،

■ په دین کې شخړې، جنجال او بی ځایه بحثونه پریښودل ،

■ په موزو مسح کول،

■ د نیک عمله او بد عمله خلیفه ترڅنګ جهاد کول ،

■ څوک چې له مسلمانانو مړ شي په هغه لمونځ کول ،

■ ایمان :

وینا او عمل دی ، په اطاعت زیاتېږي ، او په گناه کمیږي ...

• قرآن :

□ د الله جل جلاله کلام دی ،

□ په مُحَمَّد ﷺ نازل شوی ،

□ غیر مخلوق دی ،

□ پاچا د واکمنۍ لاندې صبر کول عادل او که ظالم ،

□ د واکمنانو په وړاندې به په توره خروج نکوو که څه هم ظلم کوي،

□ هېڅ د توحید څښتن ته به کافر نه وایو ، که د کبره گناهونو

مرتکب ولی نوی ،

□ رسول الله ﷺ د صحابوو ترمنځ چې څه واقع شوی په

هغه کې له ورننوتلو ځان ساتل ،

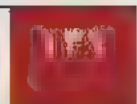
□ له رَسُول الله ﷺ وروسته غوره خلک:

○ أبو بکر ،

○ عمر ،

○ عثمان ،

○ او علي دی چې د رسول اکرم ﷺ تره ځوی دی ،

د رسول اکرم ﷺ په ټولو صحابوو، ځامنو، یوښانو، او سخرگنی، ترحم ویل، رضوان الله علیهم أجمعین ...

دا د سنت لار ده ... خپله یې کړئ، خپلول یې هدایت او پرېښودل یې بی لاریتوب دی.

مأخذ: طبقات الحنابلة؛ ج: (۱). ص: (۱۳۰ - ۱۳۱).

*****

نورود سپکاوی بدې پایلې:

ابن حبان-رحمه الله- وایي:

"عقلمند هیڅکله د چا سپکاوی نکوی، ځکه:

- چا چې د پاچا سپکاوی وکړ خپله دنیا یې خرابه کړه،
- چا چې د نیکانو سپکاوی وکړ خپل دین یې خراب کړ.
- چا چې د دوستانو سپکاوی وکړ خپل سړیتوب یې دفن کړ او چا چې د عامو خلکو سپکاوی وکړ خپل خوندیتوی یې ختم کړ."

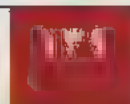
روضة العقلاء (۴۰).

*****

د خلکو په وړاندې د اسلام ارزښت
ابن عقيل الحنبلي رحمه الله وايي:
"که غواړی د هم زمانه خلکو په وړاندې د اسلام ارزښت وپيژنی،
نو د جوماتونو په دروازو کې د دوی گڼی کونی او د لیک لوړو
چغو ته مه گوره،
بلکې د اسلام دشمنانو سره د دوی موافقت ته وگوره".
*****

دوخت-ارزښت
ابن عقيل الحنبلي - رحمه الله- وايي:
"ماته روا ندې چې د خپل ژوند يو ساعت ضايع کړم".
شذرات الذهب (۲/ ۳۷).
*****

حق پېژندنه:
فضيل بن عياض نه د عاجزي په اړه وپوښتل شو، هغه وويل:، چې
انسان
• حق ته تسليم وی،

- غاړه ورته ېږدی
  - او له هر چا یې منی.»
- مدارج السالکین (۳۱۴/۲).

*****

خان پیژندنه:

ابن رجب رحمه الله وايي:

"ای د آدم زویه! که چېرته دی د خان قدر پیژندلی وی نو په گناهونو به دی خان نه سپکولو،
ځکه ته له ټولو مخلوقاتو غوره او ستا لپاره جنت جوړ شوی دی".

لطائف المعارف: (۱۸۳).

*****

ابن حبان ~ رحمه الله ~ وايي:

"ما داسې هېڅ څوک ندې لیدلی چې له خان نه په ټیټو خلکو یې
لویي او کبر کړی وی، مگر دا چې الله جل جلاله له خان نه لوړو
خلکو ته په ذلت مبتلا کړی"

روضة العقلاء (۱/۶۲).

*****

#گټور-وصیت

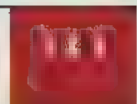
امام أحمد بن حنبل - رحمه الله - ویلي دي:

« الله تعالى دی پر هغه چا ورحمیري چې

- د حق وینا کوي،
- په دلیل پسي روان وي،
- په سنتو منگولئ لگوي،
- د نیکانو پیروي کوي،
- له بدعتیانو ډډه کوي،
- او الله تعالى د نږدې کیدو په موخه دهغوی سره ناسته ولاړه پریږدي.»

طبقات الحنابلة (۱/۳۶).

*****

د علم فضیلت:

امام شافعي - رحمه الله - وایي:

«څوک چې علم نه خوښوی په هغه کې هیڅ خیر نشته».

تاریخ دمشق: (۴۰۷/۵۱).

*****

ابن عبدالبر - رحمه الله - وایي:

" پنځه کارونه د جاهلانو له خویونو دي:

□ په ناحقه غوسه او قهر کول،

□ په ناحقه د مال ورکړه او مصرفول،

□ په ناروا او باطلو کارونو کې بدن سترې کول،

□ د دښمن په نسبت د دوست په اړه کمه پوهه او معلومات لرل.

□ د دوست راز افشا کول".

بهجة المجالس (۳/۱۳۹).

*****

غم او خوشحالي:

ابن عباس - رضي الله عنهما - وايي:

« په هر چا غم او خوشحالي راځي،

خو کله چې درته مصيبت او تکليف ورسې نو صبر وکړه

او کله چې درته خير او خوشحالي ورسې نو شکر وباسه! ».

*****

اخلاقي فساد:

علي ابن أبي طالب - رضي الله عنه - وايي:

" کم عقلو سره په ناسته اخلاقي فساد مينځته راځي ".

سِرَاجُ الْمُلُوكِ (١٧٨).

*****

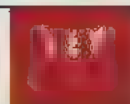
هغوی همداسې وو:

ابن الجوزي رحمه الله وايي: " سلف به له لږ بدعت هم تښتيدل او

له امله به يې اړيکې پريکولي ترڅو په سنتو کلک پاتې شي ".

تلبیس ابلیس (٨٥١).

*****

د دنیا ارزښت:

ابن الجوزي رحمه الله وايي:

په الله قسم! "د دنیا په هغې پراخۍ کې هېڅ خیر نشته چې د

آخرت لار تنګه کړي".

صيد الخاطر (٦٢٩).

*****

د فتنو په وخت کې ژبې د ساتنې ارزښت

صالح آل الشيخ حفظه الله وايي:

"د په فتنو په وخت کې به د سلفو چوپټيا زياته وه او خبرې به يې

کمې، له دې امله به يې ويناوې حفظ کيدې او نورو ته به نقليدې،

خو د وروستيو خلکو خبرې ډيري دي، د فتنو پر وخت لا پسي

ډيري شي چې دا د کم علمي نښه ده".

الطريق إلى النبوغ العلمي (٣٠٩).

*****

په گناه خان مه سپکوی

ابن رجب رحمه الله وايي:

"اې بنی آدمه! کچېرته تا د خان قدر پېژندلی وی نو په په گناهونو

به دې نه سپکو، ته په مخلوقاتو کې غوره یې او ستا لپاره جنت

تیار شوی".

لطائف المعارف (ص ۱۸۳).

*****

د ټیټو خلکو کرڼه

ابن حزم رحمه الله وايي:

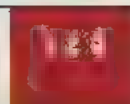
"ملگری له هغه څه مه خبروه چې نفس یې دردوی او له خبریدو

یې هیڅ گټه نشي اخستلای، ځکه دا د ټیټو او رزیده خکو کار

دی".

مداومة النفوس (۶۰).

*****

د نفس سره جهاد

مالك بن دينار رحمه الله وايي:

"د خپلو نفسونو سره د دښمنانو په څير جهاد وكړئ".

الكامل في اللغة والأدب (١٨٧).

*****

د ظالم پاچا په پړوۍ صبر

د ظالم پاچا په اطاعت صبر په هغې باندي د خروج كولو نه غوره

دی،

ځكه له هغه سره شخړه او پرې راوتل:

- امن په ويره بدلوی،

- وینې تویېږي،

- د واک واگې د کم عقلو لاس ته ورځي،

- د دښمن له خوا په مسلمانانو یرغلونه پیلېږي،

- د ځمکې پرمخ فساد خپریږي".

الجامع لأحكام القرآن (١٠٩/٢).

*****

که څوک غواړي چې په نورو رد وکړي د هغوی لپاره طلايي نصیحت:

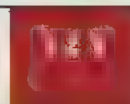
علامة ألباني رحمه الله د خپل کتاب السلسلة الضعيفة په مقدمه کې وایي :

"هر څوک چې غواړي په ما یا بل چې رد وکړي، ماته زما قلمي تیروتنه راپه گوته کړي یا زما فکر سمې لار ته برابر کړي، زه ورته نصیحت کوم:

چې باید د رد تگلاره او موخه یې نصیحت او حق ته لارښوونه وي، نه بغض او کینه ځکه دا کار دین له منځه وړي،
نبي - صلی الله علیه وسلم - فرمایلي دي :

"تاسې ته د مخکنیو امتونو مرض در رسیدلی چې هغه بغض او کینه ده، او بغض له منځه وړل کوی د ویښتانو نه د دین".
ایا نن سبا زموږ په ټولنه کې دغه تگلاره عملي ده او کنه؟

*****

قران سره د خلکو مینه کمیدل:

الضحاک رحمه الله وایي:

"په خلکو داسې وخت راتلونکی دی چې قرانونه به راخوړندوي
تر څو غني په کې و اوسېږي، د هغې له لارښوونو به ګټه نه
اخلي".

جامع بيان العلم وفضله (۲/۱۰۲۳).

*****

غوره دوست:

ابن المعتز رحمه الله وایي:

غوره دوست هغه دې چې خطا دې هیره کړي په هغې درته پیغور
نه درکوي، له تا سره کړي ښیګړه هم هیره کړي، په تا نه اثباتوي،

*****

په دین کې پټی غونډې نشته

عمر بن عبد العزیز - رحمه الله - وایی :

" کله چې دې یو قوم ولید له عامو خلکو پرته پخپلو دیني چارو کې پس پسې (پټی خبرې) کوي، پوهه شه چې دوی د بې لاریتوب بنسټ ږدي "

دارمي په سنن کې روایت کړی: (۱ / ۳۴۳) ، او #عبدالله بن أحمد دخپل پلار په کتاب الزهد باندې په زیاداتو کې ذکر کړي (ص ۳۵۳).

*****

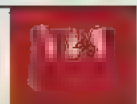
په عمل کې اعتبار:

حسن بصري رحمه الله وایی:

" د سنتو برابر لږ عمل د بدعاتو له ډیر عمل غوره دي."

جامع بیان العلم وفضله (۲/۳۷۴).

*****

د خیریت تضمین:

حسن البصري رحمه الله وايي:

" بنده به تر هغې پورې په خیریت کې وي، ترڅو چې یې وینا او عمل الله تعالی د رضا لپاره وي".
کتاب الزهد (۱۵۶۵).

*****

دری هغه تجارتونه چې تاوان نه لري:

- د الله تعالی کتاب لوستل.
- لمونځ قائلول.
- په ښکاره او پټه صدقه کول.

الله تعالی فرمایي:

((إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجْرَةً لَّن تَبُورَ)).

ژباړه: کوم کسان چې د الله کتاب لولي او لمونځ قائلوي او څه چې موږ هغو ته روزي ورکړېده د هغې څخه په ښکاره او پټه (د الله په لار کې) لگښت کوي.

په يقيني ډول هغوی د داسي يوې سوداگرۍ هيله مند دي چي په
هغې کښي به هيڅکله زيان نه وي.

*****

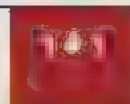
د گناهونو په اړه مه نا اميده کيږئ او مه مغروره کيږئ:
أبو بکر الصديق رضى الله عنه ويلي دى:
" يقينا الله تعالى کبيره (ستر) گناهونه بښي، تاسو مه نا اميده کيږئ،
او په صغيره گناهونو عذاب ورکوي، تاسو مه مغروره کيږئ".
شرح البخاري لابن بطال (٢٦٧/١٩).

*****

د ځان پيژندل:
إمام السنة أحمد بن حنبل - رحمه الله - وايي:
"کله چي سړی ځان وپيژني، بيا ورته د خلکو خبرې گټه نه کوي".
السير: (١١/٢١١).

*****

د تيتو او سپکو خلکو مشر کيدل:
حافظ ابن الملقن رحمه الله وايي:

"کله چې تیت او ذلیل څلک مشران شي نو هغه وخت بیا مرگ غوره دی".

المعین علی تفهیم الاربعین (۱/۱۲۰).

*****

"د استقامت بشپړتیا:

علامة ابن سعدي رحمه الله وايي:

د خیر پیژندل او په کولو کې یې هڅه کول، د شر پیژندل او په پرېښودلو کې یې کوشش کول".

الفواکه الشهیه (۱۳۸).

*****

والینو سره د ښیگری کتوره پایله:

سعید ابن المسیب رحمه الله وايي:

"د والدينو سره ښگیره کونکی په بد مرگ نه مری".

تاریخ ابن معین (۲/۳۲۸).

*****

فکر وکړئ

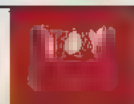
"کله د یواځیتوب گناهونه ډیر اسان وي خو د ایمان لپاره ډیره
سخته ازموینه وي".

*****

د مخلوق حق هر وروړو اخستل کیږي:
ابن عثیمین رحمه الله رحمه الله وایي:
"داسې فکر مه کوئ چې په دنیا کې کوم ظلمونه کیږي دا به د
گردد به خیر په هوا کې والوزي، داسې نده بلکې د قیامت په ورځ
به هر وروړو د مخلوق حق اخستل کیږي".
شرح ریاض الصالحین (۴۰۰۲).

*****

د خلکو په نیتونو له نیوکې ځان وساته!
مکحول رحمه الله وایي:
"په لمانځه کې می سړی ولید چې ژړل یې، ما په ریکارۍ تورن
کړ،
پوره یو کال له اوبښکو تویولو محروم شوم".

العقوبات لابن أبي الدنيا

*****

وعظ او نصیحت وکړه که څه هم نیمګړتیا لري
ابن رجب الحنبلي رحمه الله وايي:
" که وعظ او نصیحت یوازې هغه څوک کوي چې له خطا او
تېروتنې معصوم وي، نو د نبی کریم (ﷺ) وروسته به چا
خلکو ته وعظ او نصیحت نوی کړي، ځکه د نبی کریم
(ﷺ) پرته د بل چا لپاره عصمت ندې ثابت".
لطائف المعارف (۱۹).

*****

د نورو رسوايي د ځان رسوا کول دي:
علامة ابن عثيمين رحمه الله وايي:
کچېرته دې خپل مسلمان ورور عیبونه خپاره کړل پدې پوه شه چې
الله تعالی به پر تا داسې څوک مسلط کړي چې ستا عیبونه او
نیمګړتیاوې خپرې کړي.
تفسیر سورة الحجرات (۱/۱۳۲).

*****

دین او عاطفه:

علامة ابن عثيمين رحمه الله وايي:

که دین پر عاطفه بنا وی نو ټول اهل بدع به پر حقه ول.
اللقاء الشهري (۳۳/۱۱).

*****

د وخت ارزښت:

ابن سماک رحمه الله وايي:

د دنیا ټول عمر لنډ دی، هغه چې پاتې دی ډیر لنډ دی، د پاتې څخه
ستا برخه بیا ډیره لنډه ده او ستا د عمر پاتې برخه لا هم لنډه او په
نشت حساب ده.

سير أعلام النبلاء (۳۳۰/۸).

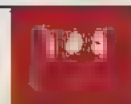
*****

ابن مسعود رضي الله عنه وايي:

د الله تعالى له لیدو پرته د مؤمن لپاره راحت نشته.

کتاب الزهد للإمام أحمد

*****

د نورو سره باید څنګه تعامل وکړو؟

یو حکیم وایي:

که غواړي خلک درسره مینه وکړي، لار ورته پرېږده

که غواړي خلک درسره انصاف وکړي، خپل زړه ورته خلاص
کړه،

که غواړي له خلکو سره انصاف وکړي، خپل عقل ورته خلاص
کړه،

که غواړي له خلکو څخه سلامت پاتې شي، له ځینو خپلو حقوقو
ورته تیر شه.

*****

د دنیا سره مینه:

سفيان الثوري رحمه الله وایي:

بې شکه داسې وخت راتلونکي دي چې د خلکو زړونه به د دنیا له

مینې ډک وي، د الله تعالی ویره به ورته نه داخلېږي.

حلیة الأولیاء (۳۸/۷).

*****

ازمېښتونه او سختۍ پاک خلک له ناپاکو بيلوي:

أبو سعيد الخزار رحمه الله وايي:

سلامتيا او عافيت په دينداره او فاجر دواړو پرده اچولي وي، كله چې تكليف او ازمېښت راشي هغه وخت سړي ښكاره او څرگند شي.

صفوة الصفوة (۲/۴۳۸).

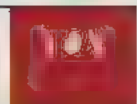
*****

شهوت او عادت:

ابن سعدي رحمه الله وايي:

په زياتره خلک حواس غالب وي، شهوات او عادات پرې واکمني کوي، دې ستر غفلت او لوی مصيبت ته ډیر کم عقلمند او د گوتو په شمار پوهه او ځيرکه خلک متوجي دي چې د تکليف او عبادت سترتيا يې گاللي ده تردې چې خوند او عادت ورته ګرځيدلي دی بيا وروسته سرلوري ورپه برخه شوي ده.

الدرة الفاخرة (۳۰).

*****

د بدو خلکو سره ناسته:

ابن قدامة المقدسي رحمه الله وايي:

د هغه خلکو له ناستې ډډه وکړه چې ناسته يې يوازې په دنيا کې
ستا حرص زياتوي او د آخرت څخه دې غافله کوي، گناه کول
درته اسانوي او له نيکيو سره دې مينه کموي،
کچېرته دې داسې مجلس پيدا کړ چې په کې د الله تعالی يادونه
کيږي نو ترې مه جلا کيږه ځکه دا د مؤمن لپاره غنيمت دي.
مختصر منهاج القاصدين (۱۱۳).

*****

د بديو منع کول:

ابن رجب الحنبلي رحمه الله وايي:

په زړه باندي له بديو او نارواو انکار کول په هر مسلمان واجب
دي، اما په لاس او ژبې سره انکار کول به د توان په اندازه وي.
جامع العلوم والحکم (۲/۲۹۰).

*****

د غوره خویونو خپلول :

سعید بن العاص رضي الله عنه وايي:

آي بچوریه: که دا فضیلتونه او غوره خویونه خپلول دومره اسان او

بې زحمته وي نو له تاسې مخکې به ورته سپک خلک وړاندې

شوي وي، بلکې نفس ته یې خپلول سخت او ترخ دي یوازې هغه

څوک پري صبر کوي چې قدر یې پېژني.

مکارم الأخلاق لابن أبي الدنيا (۳۰).

*****

د سپکو خلکو لاس ته مال ورتلل:

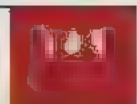
حمود التويجري رحمه الله وايي:

په اخره زمانه کې به مال د هغه چا لاس ته ورشي چې سپک،

رزیل او د رزیلو ځامن وي، تر دې چې دوی به په خلکو کې د دنیا

له شتمنۍ، خوندونو او مخورتیا برخمن وي.

*****

ټولنيز ستر فساد:

امام مالک رحمه الله وايي:

بې شکه دا ستر فساد چې انسان هر څه اوري هغه وايي.
السير للذهبي (۶۶/۸).

*****

عدالت:

امام ابن حزم رحمه الله وايي:

عدالت هغه کلا ده چې هر ويريدونکی ورته پناه وړي.

*****

په ژمي کې د اودس کولو فضيلت:

ابن رجب الحنبلي رحمه الله وايي:

په سخته يخۍ کې پوره او سم اودس کول د ايمان له لوړو
خصلتونو څخه دي.

لطائف المعارف (۳۲۸/۱).

*****

علم مو له شیطان ه خوندي کوي:

ابن الجوزي رحمه الله وايي:

شیطان پر انسان هغه د علم د کموالي په اندازه برلاسي
کيږي، څومره چې علم کم وي هغومره پرې شیطان زیات ځواکمن
وي او څومره چې یې علم زیات وي هغومره پرې د شیطان غلبه
کمه وي.

تلبیس ابلیس (۱/۳۳۴).

*****

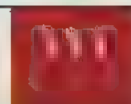
افسوس:

د قیامت په ورځ دا ستر افسوس دي چې خپلي نیکی د بل په تله
کې وويني.

اې ربه: ته مو ژبي له غیبت او چغلی وساتي

ژباړه:

*****

د مؤمن قوت په زړه کې دی:

شمیط بن عجلان وایی:

الله تعالی د مؤمن په قوت په زړه کې ایڅي دی نه په اندامونو
کې، تاسو نه وینی چي بودا کمزوري هم وي خو د گرمۍ روژه
نیسي او تهجدو لمونځ ته پاڅیږي، خو ځوان له دغې کاره ناتوانه
وي.

حلیة الأولیاء (۱۳۵/۳).

*****

دري شیان عقل زیاتوي:

امام شافعي رحمه الله فرمائي:

- د علماوو مجلس ته حاضریدل.
- د نیکانو سره ناسته کول.
- د بې ځایه خبرو پرېښودل.

*****

رښتني محرومیت:

رښتني محرومیت دا دی چې اوږده ساعتونه د موبائل پرمخ تیروي،
د ټولنیزو شبکو پانې اړوي راروي خو د توان نه لري چې د قران
کریم یو پاڼه تلاوت کړي.

*****

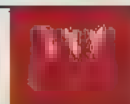
د سحر لمونځ:

عمر بن الخطاب رضی الله عنه وایي:
زه چې د سحر لمانځه ته په جمعي سره حاضر شم بېشکه دا ماته
ډیره غوره ده لدینه چې د شپې قیام الیل ته پاڅم.
مشکاة المصابیح (۱۰۳۸).

*****

غمونه د گناهونو کفاره ګرځي:

حسن بصري رحمه الله وایي:
کله چې د بنده گناهونه زیات شي او په عمل کې یې داسې څه نوې
چې د هغې کفاره وګرځي، نو غمونه پرې مسلط شي ترڅو د
گناهونو کفاره یې وګرځي.

سنن الصالحین (۲۹۵۷).

*****

شیطانان په جوماتونو کې:
سفيان بن عيينة رحمه الله وايي:
په خلکو داسې وخت راتلونکي دی چې په جوماتونو کې به یې
شیطانان ناست وي، دوی ته د دوی د دین چارې ورښاي.
البدع لابن وضاح: (۱/۲۶۵).

*****

د ژوند او د مرګ فتنه:
رسول صلی الله علیه وسلم د ژوند او د مرګ له فتنې څخه پناه
غوښتله،
د ژوند په فتنه کې: د دین او دنیا ټولې فتنې شاملېږي، لکه:
ګناهونه بدعات او کفر.
د مرګ په فتنه کې: بده پای او د قبر فتنه شاملېږي؟

*****

گناهگار دري شيانو ته اړمن دی:

- الله تعالى ورته د هغه څه بښنه وکړي چې د ده او د رب ترمنځ دي.
  - الله تعالى پرې د خپلو بندگانو په وړاندې پرده واچوي، د هغوی په مخ کې رسوا نه کړي.
  - الله تعالى يې ساتنه وکړي چې بيا د دې په څير په بله گناه کې ښکيل نه شي.
- تفسير ابن كثير: (۷۳۸/۱).

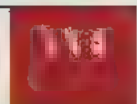
*****

د شيطان له لورې د انسان بې لارې کيدل:

ابن الجوزي رحمه الله فرمايي:

انسان د بې لارېتوب لپاره د شيطان دوه لارې دي:

- څوک چې د کمي او گناه څښتن وي هغه ته شهوتونه ښائسته کړي.
- څوک چې د عبادت او بندگۍ خاوند وي هغه ته په دين کې غلوکول ښائسته کړي ترڅو دين پرې فاسد کړي.

تلپیس إبلیس.

*****

د نورو له نیمگړتیاوو ځان ناخبره کول:

ابن سعدي رحمه الله فرمايي:

څوک چې د خلکو له عیبونو ځان ناخبره کړي او خپله ژبه د هغه

احوالو له پلټلو ایساره کړي چې هغوی څرگندول نه خوښوي، نو

خپل دین او عزت یې خوندي کړ.

الفواکه الشهية (۱۱۲/۱).

*****

بل څوک سپک مه ګڼه:

ابن حجر الهيتمي رحمه الله وايي:

بل څوک سپک مه ګڼه ښايي د الله تعالی په وړاندې له تابه،

غوره او نږدې وي.

الزواج (۸/۲).

*****

د ستونزو اساس:

ابن عثيمين رحمه الله فرمايي:

تولې هغه ستونزې او مشکلات چې انسان ته له بدو خاطرو او
وسوسو رسيږي اساسي لامل يې د لمونځ ضايع کول دي.
جلسات رمضانية (۱۹/۲).

*****

په جمعي سره لمونځ کول:

سعيد ابن المسيب رحمه الله فرمايي:

څوک چې په جمعي سره د پنځه وخته لمونځونو پابندي وکړي،
يقينا داسې ده لکه: ده چې وچه او لمد په عبادت ډکه کړي وي.
حلية الأولياء (۱۶۰/۲).

*****

دنيا پرېږدئ:

سفيان الثوري رحمه الله وايي:

بېشکه د غې پاچايانو ستاسې لپاره اخرت پرېښي دی، تاسې ورته
دنيا پرېږدئ.

سير أعلام النبلاء.

*****

په دعا کې ټينگار کول:

عبد الله مسعود رضى الله عنه فرمايي:

ترڅو چې ته په لمانځه کې يې د پاچا دروازه ټکوي او څوک چې

د واکمن ذات دروازه ټکوي نږدې ده چې ورته خلاصه شي.

مصيف ابن ابي شيبة (۸۳۵۵).

*****

هيڅ کله بدعت د دين برخه نه گرځي:

امام مالک رحمه الله وايي:

څوک چې پدې امت کې داسې څه پيدا کړي چې هغه امت د

سلفو تگلاره نوې، يقينا هغه گمان وکړ چې رسول الله صلى الله

عليه وسلم په دين کې خيانت کړي، ځکه الله تعالى

فرمايي: ((اليوم اكملت لكم دينكم)) المائدة: ۳

ژباړه: ما نن ورځ ستاسې لپاره ستاسې دين بشپړ کړ.

څه چې هغه ورځ دين نه و نن هم دين نشي گرځيدلای.

الإعتصام للشاطبي (۵۳/۲).

*****

د مرگ یادونه:

أبو الدرداء رضي الله عنه فرمائي:

څوک چې د مرگ یادونه زیاته کړي کینه او خوشحالي به یې کمه شي.

مصنف ابن ابی شیبۍ (۱۱۰/۷).

*****

پند:

ابن الجوزي رحمه الله فرمائي:

تباہ شي:

مخکي لدې قبر ته لار شي چاره دې سمه کړه، گناهونه دې څومره ډیر دي او عیبونه دې څومره ناوړې دي، نفس په هغه څه برلاسي کوي چې گمان یې کوي او په هغه څه یې نه واکمنوي چې یقین یې لري، مال د کمښت لامله غمژن کیږي خو عمر د کمښت لامله نه.

تسليم السحر ومنظومة الدرر (۶۲).

*****

د خوب اداب:

- اودس کول.
- د وترو لمونځ کول.
- بستره خنډ وهل.
- د خوب اذکار ویل.
- د راوینیدو لپاره ساعت برابرول.

*****

منافق او قران کریم:

منافق ته گټې ورل ډیر اسانه وي قران کریم د تلاوت نه.
الحلیة (۱/۴۵۹).

*****

د اصلاح پیل:

کله چې غواړي ژوند دې اصلاح کړي خو نه پوهیږي چې له
کومه ځایه یې پیل وکړي؟
نو د لمونځ اصلاح دې پیل کړه.

وصلي الله وسلم وبارك على عبد الله ورسوله محمد، وعلى آله
وأصحابه أجمعين

هيواد والو د ديني پوهاوی باورې سرچينه

www.larkhud.com